

INTERVENTIE

#3 OKTOBER 2025

MARVER
LEDENMAGAZINE

DE AMBITIES
van onze nieuwe
onderhandelaar &
vicevoorzitter

**NIEUWE SINT-
NICOLAAS- EN
KERSTACTIE**
van het Fonds Sociale Zorg

**80-JARIGE
BNMO**
pionier in
veteranenzorg

**NOG VEEL
ONWETENDHEID
OVER NEURODIVERSITEIT
BIJ DEFENSIE**

TODA

“

Krijsend stort een meeuw zich in een duikvlucht op mij. Haar tweede aanval al. Met mijn tas als geïmproviseerd schild boven mijn hoofd ren ik het hoofdkantoor van Schiphol binnen. Daar meld ik het incident, maar de vogel blijkt een oude bekende: ze verdedigt haar jongen en de wet verdedigt haar.

Binnen gaat het gesprek al snel over andere vogels. Die van aluminium. Daar draait alles om geld. De lange rijen bij de paspoortcontrole van de Koninklijke Marechaussee kosten vooral veel tijd en dus ook geld. Dit was nog vóór corona, vóór de chaotische zomer daarna, toen de KMar in elk geval niet verantwoordelijk was voor de langste rijen ooit op Schiphol. De directeur van onze mainport wilde destijds praten over 'Adaptief aan de Grens'. Zijn vraag was: waarom zetten wij daarvoor geen burgermedewerkers in? Volgens de KMar dé oplossing tegen de rijen, die mede werden veroorzaakt door de gestage leegloop van de organisatie. Ik vertelde hem dat ik naast een beter salaris voor marechaussees nog drie oplossingen had om personeel te behouden:

Een hogere TOD;
Een hogere TOD; én
Een hogere TOD.

Na mijn toelichting, inclusief een vergelijking met het politieloon en de politie-TOD, liep ik weer naar mijn auto. Met de tas nog steeds op mijn hoofd. In de periode daarna bood de minister van Defensie plotseling geen 10% verhoging van de TOD, maar 100%. Toeval? Ongetwijfeld.

Hoe dan ook: de TOD stond ineens op het hoofdpodium. Dit was hard nodig en voor mij ook een persoonlijk doel. In de zestien jaar dat ik op Schiphol werkte, dacht ik vaak om vier uur 's ochtends: 'Daar gaan we weer, voor die fooi die ze TOD noemen!'. Nee, ik was geen vroege vogel. Levensgevaarlijke beesten.

Daarna volgden eindeloze discussies met Defensie. Er kwamen verhogingen, maar ook was er de roep om eerlijkheid: de TOD Achteraf. Niet ons idee, maar ook wij zagen de scheefgroei. Collega's die alleen op papier nachtdiensten draaiden, kregen net zoveel als de echte nachtbrakers

die overeind bleven dankzij Red Bull en kwark. Zo werd de Toelage Onregelmatige Dienst Achteraf (TODA) geboren.

Het duurde jaren voordat er een heldere regeling kwam. Defensie had zich onder andere verkeken op de uitvoering. Nu, meer dan zes jaar nadat de TOD het hoofdpodium betrad, wordt eindelijk gestart met de invoering van de TODA. Deze regeling had veel eerder moeten vliegen, maar belandde telkens in een duikvlucht. Omdat het zo lang duurde, zijn er nu collega's die zeggen dat zij erop achteruitgaan. Onmogelijk, tenzij je een 3000-puntenrooster draait en daarvoor minder dan €155 netto krijgt. Dat was namelijk het startpunt van de onderhandelingen over de TOD. Enkele collega's klaagden omdat hun zware rooster alleen op papier bestond, terwijl zij dat in werkelijkheid nooit draaiden, maar wel de TOD hiervoor ontvingen. Ik heb 225 redenen om die specifieke klacht niet al te serieus te nemen.

Is de TODA perfect? Nee. Daarom evalueren we direct en pakken we knelpunten aan. Bij de KMar hebben we nog wat tijd, omdat het nieuwe planningssysteem nog niet echt top is. Dat geeft ons de kans om te leren van andere OPCO's. Ook vinden we dat de TODA opnieuw moet worden geïndexeerd. Daarvoor hebben we alvast een voorstel ingediend. Eén ding is namelijk zeker: de TODA moet goed worden onderhouden. Anders moet ik straks opnieuw met mijn tas boven mijn hoofd langs die meeuw rennen bij het hoofdkantoor van Schiphol. ←

”

08

‘IK WIL ONZE LEDEN EEN STEM GEVEN’

→ In een interview onthult Reinier van Deeke (53) zijn ambities als nieuwe onderhandelaar en vicevoorzitter van de MARVER en de AFMP. “Mede door mijn studie rechten en mijn ervaring als burger bij Defensie zijn de bijzondere rechtspositie van militairen en de rechtspositie van burgermedewerkers al bekend terrein voor mij,” benadrukt hij. “Daarom kijk ik er naar uit om me als onderhandelaar te richten op het verbeteren van de arbeidsvoorwaarden van defensiemedewerkers in brede zin. Als vicevoorzitter hoop ik niet alleen een positieve bijdrage te leveren aan de MARVER en de AFMP als verenigingen, maar ook een stem te kunnen geven aan de wensen van onze leden.”

12

KENNISCENTRUM NEURODIVERSITEIT ZET AMBASSADEURS IN

→ Doordat hun brein anders werkt dan dat van hun collega's, lopen defensiemedewerkers met neurodivergentie in hun werk tegen diverse uitdagingen aan. Mede door onwetendheid van hun leidinggevende en collega's stuiten zij in hun werkomgeving op onbegrip en kunnen zij vastlopen in hun werk. Het Kenniscentrum Neurodiversiteit van het ministerie van Defensie probeert deze problemen uit de wereld te helpen door de inzet van ambassadeurs op de werkvloer die zelf een neurodivergent brein hebben.

26

DRIE NIEUWE HOOFDBESTUURSLEDEN LATEN VAN ZICH HOREN

→ Sinds eind juni maken Steve, Freek en Danielle deel uit van het Hoofdbestuur (HB) van de Marechaussee-vereniging. In deze uitgave van Interventie laten zij voor het eerst van zich horen. Zij vertellen over hun werkachtergrond bij de KMar en leggen uit welke meerwaarde zij in het HB bieden. “Ik ben in enkel geval niet bang om mijn mening over allerlei zaken te geven,” benadrukt Steve, die actief is bij de Brigade Speciale Beveiligingsopdrachten.

16

JUBILEREND BNMO PIONIER IN VETERANENZORG

→ De Bond van Nederlandse Militaire Oorlogsslachtoffers (BNMO) zag kort na de Tweede Wereldoorlog het levenslicht, omdat de overheid zijn gewonde militairen in de steek liet. Op 30 augustus 2025 vierde de bond zijn 80-jarig jubileum in Doorn, waar niet toevallig ook het Nederlands Veteraneninstituut en het Militair Revalidatie Centrum zijn gehuisvest. De BNMO stond namelijk aan de basis van veel van de huidige organisaties en voorzieningen voor gewonde veteranen en diensslachtoffers.

EN VERDER...

- 04** Bondig – Werk en inkomen
- 06** Toelage munitieruimen ook voor burgerpersoneel
- 07** Foto-impresie van ons vernieuwde pand
- 15** 54° Sint-Nicolaas- en kerstactie van het FSZ
- 21** Bondig – Vereniging
- 28** Medezeggenschap: bedrijfsvoering & span of control
- 30** Puzzel
- 32** Contact met de MARVER
- 34** Ledenvoordeel FNV
- 36** Uit de praktijk: Meer gunstige voorwaarden voor reservist

REGELING TEGEMOETKOMING KOSTEN RECHTSKUNDIGE HULP IN MODERNER JASJE

Onlangs werden Defensie en de bonden het eens over de herziening van de sinds 2003 bestaande Regeling tegemoetkoming kosten rechtskundige hulp (RTKR). Dankzij deze nog relatief onbekende regeling kunnen militairen en burgermedewerkers onder specifieke voorwaarden rekenen op een tegemoetkoming in de kosten die zij maken voor rechtskundige hulp. De inhoud is geactualiseerd aan de hand van de nieuwste wet- en regelgeving binnen de defensieorganisatie en de hierin opgenomen bedragen zijn geïndexeerd. Omdat er dusdanig veel is veranderd, wordt de bestaande regeling ingetrokken en vervangen door de RTKR 2025. Dit gebeurt zodra laatstgenoemde regeling is gepubliceerd in de Staatscourant.

Schade

Militairen en burgermedewerkers kunnen terugvallen op de nieuwe regeling als hun schade is toegebracht tijdens de uitoefening van hun werk en zij zich eerder vergeefs tot het uiterste hebben ingespannen om hun kosten voor rechtskundige hulp vergoed te krijgen. Hierbij kun je bijvoorbeeld denken aan een marechaussee die bij de aanhouding van een arrestant gewond is geraakt. Om in aanmerking te komen voor een tegemoetkoming, moeten de gemaakte kosten verband houden met de rechtskundige hulp die een derde partij heeft verleend. Verder kan het gaan om de kosten die zijn verbonden aan het verrichten van bijzondere onderzoeken, het vertalen van juridische teksten uit openbare registers en het inschakelen van deskundigen, tolken of getuigen.

Voorschot

In de regeling is vastgelegd dat militairen en burgermedewerkers niet op een tegemoetkoming hoeven te rekenen als zij op een andere manier aanspraak maakten op een vergoeding, uitkering of tegemoetkoming. Als zij een rechtsbijstandsverzekering hebben afgesloten, dan moeten zij hierop bijvoorbeeld eerst een beroep doen. Verder is een volledige integrale kostenvergoeding van de zijde van hun werkgever uitgesloten. Wél voorziet de regeling in een voorschot van gemaakte kosten voor rechtskundige hulp. Dit voorschot moet later worden terugbetaald of wordt deels met de eventuele tegemoetkoming verrekend. ←

VEREENVOUDIGDE PLAATSINGSVOLGORDE BIJ BURGERFUNCTIES

In de werkgroep Algemeen Personeelsbeleid (AP) bereikten Defensie en een meerderheid van de defensiebonden, waaronder de MARVER en de AFMP, onlangs overeenstemming over een vereenvoudiging van de plaatsingsvolgorde bij burgerfuncties binnen Defensie. Nadat zij het hierover jarenlang niet eens konden worden, kwamen zij eindelijk tot een akkoord rond deze vereenvoudiging, die meer duidelijkheid moet verschaffen aan iedereen die wil solliciteren naar een burgerfunctie bij Defensie.

Vacatures voor burgerfuncties bij Defensie worden gelijktijdig zowel intern als extern gepubliceerd en in beschouwing genomen. Aan de hand van alle binnengekomen sollicitatiebrieven selecteert de werkgever een aantal kandidaten met wie de sollicitatiegesprekken worden gevoerd.

Vervolgens wordt dus een vereenvoudigde plaatsingsvolgorde gehanteerd. Een re-integrerende kandidaat (conform de Nota Herzien Re-integratiebeleid Defensiepersoneel uit 2007) of herplaatsingskandidaat (conform het Sociaal Beleidskader Defensie) heeft nog altijd absolute voorrang bij plaatsing op een burgerfunctie. Bij een gelijke geschiktheid van de rest van de kandidaten is voortaan deze plaatsingsvolgorde van kracht: (1) Interne burgerambtenaar (ongeacht de tijdelijke of vaste aanstelling), (2) Militair ambtenaar die bereid is burgerambtenaar te worden en (3) Externe sollicitant. Hierdoor kunnen burgerfuncties naar onze overtuiging op een zorgvuldige, maar toch voortvarende manier worden ingevuld. ←

AKKOORD

OVER VASTE DUKTOELAGE VANAF 1 JULI 2026

In de werkgroep Algemene en Financiële Rechtstoestand (AFR) bereikten Defensie en de bonden onlangs definitief overeenstemming over de invoering per 1 juli 2026 van een nieuwe vaste duiktoelage voor militairen en burgermedewerkers met een duikkwalificatie. Deze 100% pensioengevende toelage vervangt de huidige variabele duiktoelage, waarbij de hoogte afhankelijk is van kwantitatieve criteria zoals de duur van de duik, de maximale duikdiepte en de periode van het jaar. Straks wordt de toelage berekend aan de hand van de specifieke kwalificaties die duikers en duikmedici bezitten.

“Als MARVER en AFMP hechten we er veel waarde aan dat duikers en duikmedici – zowel militairen als collega’s in een burgerfunctie – straks op basis van kwalificaties, ofwel kwaliteit, een vaste duiktoelage zullen ontvangen,” verduidelijkt Arjen Rozendal, die als onderhandelaar namens onze centrale ACOP betrokken was bij het overleg hierover. “In het overleg met Defensie en de duikgemeenschap binnen Defensie hebben wij altijd het standpunt uitgedragen dat risico’s in de vorm van zoveel en zo diep mogelijk duiken nooit een goed en gezond uitgangspunt kunnen zijn van een duiktoelage. Deze zijn wel lang als basis van de variabele duiktoelage gehanteerd.”

Gezonde basis

Op enig moment in het jaren durende overleg hierover werd het volgens Arjen duidelijk dat het initiatief voor een beter vertrekpunt van een duiktoelage volledig bij de duikgemeenschap zelf kwam te liggen. “Dat heeft naar mijn idee ruimte geschapen om hiervoor diverse wegen te bewandelen. Toen later, mede ingegeven door civiele ontwikkelingen op het gebied van duiken, werd voorgesteld om kwalificaties te hanteren als uitgangspunt van een nieuwe berekeningssystematiek voor een nieuwe duiktoelage, ondersteunden wij dit als een gezonde basis voor verder overleg. Juist door dit uitgangspunt maakt de vaste duiktoelage het duiken namelijk een stukje veiliger. Om de risico’s die militairen en burgermedewerkers tijdens het duiken lopen verder te beperken, is het aantal duikminuten dat zij maken ten behoeve van het gereedschap beperkt tot maximaal 7200 per kalenderjaar.” ←

HEB JIJ JOUW STRUCTURELE TOELAGEN ONTVANGEN IN DE VAKANTIE?

Ontving jij in de maanden na jouw (zomer-)vakantie minder loon? Dan kan het zijn dat jouw werkgever een aantal toelagen heeft stopgezet gedurende de door jou genoten vakantieweken. Volgens de werkgever hebben enkele toelagen, zoals de duiktoelage, de vaartoelage en het vlieggeld, namelijk een incidenteel karakter. Dit is echter niet altijd een terechte conclusie. Als je de genoemde toelagen in ten minste acht maanden in het jaar ontving, dan moeten deze namelijk ook in jouw vakantie worden uitbetaald. Denk je dat dit bij jou onterecht niet is gebeurd? Stuur dan de gevraagde stukken naar onze afdeling individuele belangenbehartiging via ib@marver.nl. Dan beoordelen wij of jouw toelage(n) inderdaad moesten worden doorbetaald. ←

TOELAGE MUNITIERUIMEN OOK VOOR BURGERMEDEWERKERS

Net als hun militaire collega's kunnen burgermedewerkers bij Defensie die met munitie en explosieven werken zeer binnenkort ook rekenen op een toelage munitieruimen. Onlangs stemden Defensie en een meerderheid van de collega-vakbonden namelijk in met het voorstel van onze centrale ACOP om deze toelage aan hen toe te kennen. Aan de hand van ons voorstel wordt een artikel aan de Inkomstenregeling burgerambtenaren defensie (IRBAD) toegevoegd, die deze toekenning mogelijk maakt. Het wachten is alleen nog op de publicatie in de Staatscourant.

Arjen Rozendal, onderhandelaar in het georganiseerd overleg met Defensie, legt desgevraagd uit waarom de ACOP begin dit jaar met het voorstel kwam om ook een toelage munitieruimen toe te kennen aan burgermedewerkers.

"Regelmatig komen leden bij ons op het net met de vraag waarom de ene collega wel recht op iets heeft en de andere collega niet in een schijnbaar vergelijkbare situatie," verduidelijkt hij. "In veel gevallen kunnen wij als MARVER en AFMP dan aantonen dat

een situatie toch niet helemaal hetzelfde is en dat een onderscheid dus wel degelijk gerechtvaardigd is. Op basis van specifieke meldingen van leden hierover en aanvullend onderzoek kwamen we echter tot de conclusie dat we niet konden verklaren en 'objectiveren' waarom militairen die met explosieven en munitie werken wel een toelage munitieruimen ontvingen en burgers met vergelijkbare werkzaamheden niet." Hun kritische geluiden hierover bleken volgens Arjen feitelijkheden te zijn. "Onder meer dankzij de hulp van een aantal leden,

fotomateriaal en belangrijke documenten van inzetten en opdrachten konden we dit onomstotelijk vaststellen. Zo kwamen we uiteindelijk tot een goed onderbouwd voorstel voor een toelage munitieruimen voor burgermedewerkers."

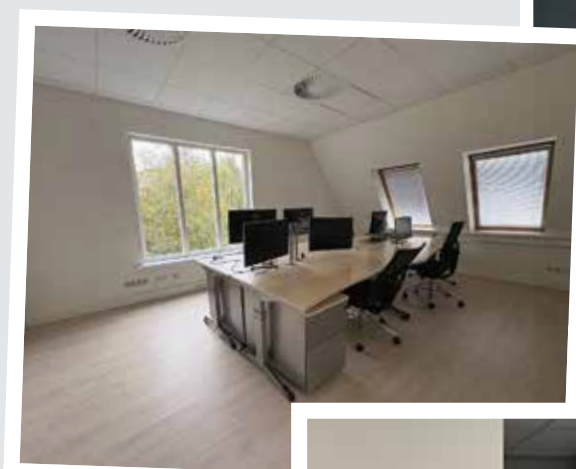
Goede inzet

Met dit voorstel bleef de ACOP bewust zo dicht mogelijk bij de tekst over de bestaande toelage munitieruimen voor militairen in artikel 19 van de Inkomstenregeling militairen (IRM). Dit om op een zo kort mogelijke termijn te komen tot een vergelijkbare, in de IRBAD vastgelegde toelage voor de burgermedewerkers.

"Gelukkig bleek dit een 'bullit proof' inzet," benadrukt Arjen. "Defensie en een meerderheid van onze collega-vakbonden namen dit voorstel tijdens de recente Werkgroep AFR namelijk voor 99% over. Het is mooi en bovendien volkomen terecht dat burgermedewerkers voortaan ook op de toelage munitieruimen kunnen rekenen, als zij zich bijvoorbeeld bezighouden met het monteren of demonteren van munitie of het ruimen van gevonden munitie op defensieterreinen." ←

WELKOM IN ONS VERNIEUWDE PAND!

In de vorm van een feestelijke housewarming voor alle collega's, bestuursleden, kringvoorzitters, kaderleden, Ereleden, Leden van Verdienste en diverse andere gasten is op 10 oktober 2025 het vernieuwde pand geopend van de MARVER en onze zusterbond AFMP. Terwijl zij tijdens een rondleiding genoten van een hapje en een drankje wierpen zij een blik op alle doorgevoerde vernieuwingen. Na een verbouwing van een aantal maanden is ons gedateerde onderkomen veranderd in een fris en up-to-date gebouw met moderne vergaderfaciliteiten, een goed geoutilleerde keuken, nieuwe toiletgroepen inclusief een rolstoeltoegankelijk toilet, fijne werkplekken met in hoogte verstelbare bureaus en duurzame voorzieningen zoals nieuwe HR++ beglazing, zonnepanelen en een klimaatsysteem. Wij hopen niet alleen dat al onze collega's zich er thuis voelen, maar dat jij als lid ons gebouw ook als een plezierige plek ervaart als je in Amersfoort bent voor een afspraak met ons!

Reinier van
Deele, nieuwe
onderhandelaar en
vicevoorzitter bij
MARVER & AFMP:

‘IK WIL DE DEFENSIEMEDEWERKER EEN STEM GEVEN’

Tijdens een extra ingelaste vergadering van de MARVER en de AFMP op 10 oktober 2025 in ons vernieuwde pand te Amersfoort is Reinier van Deelee (53) formeel benoemd tot nieuwe onderhandelaar en vicevoorzitter van beide bonden. Reinier, afkomstig van Defensie, is de opvolger van René Schilperoort die zijn werkzaamheden in de aanloop naar zijn pensioen gaat afbouwen. Vlak voordat hij met zijn nieuwe werk begon, sprak Interventie met Reinier over zijn belangrijkste ambities als onderhandelaar en vicevoorzitter.

Hoe bekend

was je onder meer vanuit jouw laatste functie als directeur van Stichting Ziektekostenverzekering Krijgsmacht al met de MARVER en de AFMP?

“Mede dankzij mijn regelmatige contacten met verschillende bestuursleden, onder wie secretaris Pauline de Casparis die namens de ACOP deel uitmaakt van het SZVK-bestuur, heb ik al een aardig en bovendien positief beeld van beide bonden. Voorheen zat voormalig AFMP-voorzitter Anne-Marie Snels in dit bestuur, dus ook haar ken ik goed. In de jaren dat ik bij de HDP werkte, had ik geregeld te maken met Wim van den Burg, die destijds voorzitter was van de AFMP. En ook mijn voorganger René Schilperoort ken ik al jaren. Hans Treffers, sectorhoofd Landmacht van de AFMP, kwam ik tegen bij voorlichtingsactiviteiten op defensielocaties. Voormalig sectorhoofd Landmacht Elze Mulder zag ik vooral bij de ioREO CLAS. Mijn gesprekken met de bestuurders van de MARVER en de AFMP heb ik altijd als prettig en waardevol ervaren. Zij toonden allemaal een grote persoonlijke betrokkenheid bij de belangen van militairen en burgermedewerkers. En deze betrokkenheid heb ik zelf ook al

heel lang. Bovendien was het fijn om op een open, eerlijke en inhoudelijke manier met hen van gedachten te wisselen over allerlei personele zaken. Ondanks het feit dat we het niet altijd eens waren, bleven onze gesprekken altijd goed in balans.”

Waarom besloot je eerder dit jaar jouw interesse kenbaar te maken in onze vacature voor een nieuwe onderhandelaar en vicevoorzitter?

“Ik reageerde op deze vacature, omdat ik het een mooie nieuwe uitdaging vind om me na een jarenlange defensieloopbaan vanaf de andere kant van de overlegtafel te gaan inspannen voor de arbeidsvoorwaarden van militairen en burgermedewerkers bij Defensie. De vacature sloot volledig aan op mijn persoonlijke behoefte aan verbreding en vernieuwing in mijn toekomstige werk. Mede door mijn studie rechten en mijn ervaring als burger bij Defensie zijn de bijzondere rechtspositie van militairen en de rechtspositie van burgermedewerkers al bekend terrein voor mij. Daarom kijk ik er naar uit om me als onderhandelaar te richten op het verbeteren van arbeidsvoorwaarden van onze leden in brede zin. Volledig nieuw voor mij is dat ik nu ook vicevoorzitter ben van twee → 9

‘Ik ben altijd overtuigd geweest van de meerwaarde van defensiebonden zoals de MARVER en de AFMP’

sterke verenigingen met samen duizenden leden. In deze rol hoop ik niet alleen een positieve bijdrage te leveren aan de MARVER en de AFMP als verenigingen, maar ook een stem te kunnen geven aan de wensen en behoeften van onze leden. Juist daarom wil ik hen de komende tijd zoveel mogelijk persoonlijk ontmoeten en spreken en hun bezoeken in het land.”

Wat is volgens jou de meerwaarde van de MARVER en de AFMP als defensiebonden?

“Ik ben altijd overtuigd geweest van de bijzondere positie van de militair en van de toegevoegde waarde van defensiebonden zoals de MARVER en de AFMP. Uiteindelijk bepalen zij niet hoe de defensieorganisatie eruit komt te zien, maar leveren zij wel een wezenlijke bijdrage aan de juiste randvoorwaarden om militairen in het bijzonder en defensiemedewerkers in het algemeen zo optimaal mogelijk hun werk te laten doen. De afgelopen jaren hoorde ik binnen de defensieorganisatie nogal eens het onterechte verwijt dat de bonden plannen of veranderingen voor het defensiepersoneel onnodig dwarsbomen of vertragen. Ik voelde altijd de noodzaak om dit te weerleggen en om te verduidelijken hoe de rol van de vakbonden in werkelijkheid is. Ik zeg altijd dat elke reorganisatie of vernieuwing

binnen de defensieorganisatie zou moeten beginnen met een goed plan van Defensie als werkgever. En dat als er een goed plan ligt, de bonden ook niet hoeven ‘dwars te liggen’.”

Wanneer & hoe ontstond jouw persoonlijke affiniteit met Defensie?

“Op jonge leeftijd had ik al interesse in alles wat met de Tweede Wereldoorlog te maken had. Thema's als oorlogsvoering en de strijd voor vrede en veiligheid boeiden mij enorm. Ik ben geboren in Amersfoort en opgegroeid in Leusden, waar in mijn jeugd de nodige kazernes waren gevestigd. Ik herinner me bijvoorbeeld dat als wij samen met mijn moeder een ijsje gingen halen bij ijssalon Roethof aan de Arnhemsestraatweg in Amersfoort, militairen die we onderweg tegenkwamen van haar mee mochten. Zij kregen daar dan ook een ijsje. Tijdens mijn latere rechtenstudie aan de Universiteit Leiden specialiseerde ik me in militair straf- en tuchtrecht en in militair bestuursrecht. Mijn afstudeerscriptie schreef ik over de aansprakelijkheid van de minister van Defensie als werkgever. Zo gaf ik steeds meer invulling aan mijn persoonlijke interesse in de defensiewereld.

Na eerst ruim twee jaar jurist te zijn geweest bij GAK Nederland, had ik in juni 2000 de mazzel dat ik bij Defensie aan de slag kon. Ik werd stafjurist bij het Nationaal Commando in Gouda. Nog geen jaar later ‘verhuisde’ ik naar de afdeling Juridische Aangelegenheden bij de Directie P&O van de Landmacht om daar als letselschadejurist aan de slag te gaan. Vervolgens ben ik op het Plein-Kalvermarkt-complex in Den Haag terechtgekomen waar ik in de jaren daarna diverse functies bij de HDP vervulde. Tussen 2013 en 2015 was ik hoofd van de afdeling Advies en HRM bij de Directie P&O van de Landmacht. Vervolgens werkte en woonde ik van 2016 tot 2019 met veel plezier op Sint Maarten, waar ik directeur van het kabinet van de gouverneur van Sint Maarten was. Na mijn latere baan als Chef Kabinet bij de Directie Veiligheid van het ministerie van

Defensie, werd ik in mei 2020 directeur van de SZVK. Naast mijn defensiewerk was ik trouwens betrokken bij de politie. Ik was onafhankelijk voorzitter van de bezwaarsadviescommissie van politie Hollands Midden/Haaglanden.”

Welke werkervaringen bij Defensie zijn jou het meest bijgebleven?

“Ik streefde er altijd naar om het goede te doen voor defensiemedewerkers, in het bijzonder voor militairen en hun thuisfront. In 2010 ging ik bijvoorbeeld namens de HDP mee met een nabestaandenreis naar Afghanistan. Tijdens deze door het ministerie van Defensie georganiseerde reis kregen nabestaanden van gesneuvelde militairen de mogelijkheid om op de plekken te zijn waar hun dierbaren in Afghanistan verbleven en werkten. Hiervoor vlogen we van Al Minhad naar Kandahar. Op vliegbasis Al Minhad sprak ik met een vader van een omgekomen militair. Ik vroeg hem waarnaar hij precies op zoek was tijdens de reis. Hij antwoordde dat hij het zeer waardevol vond om de plekken te kunnen bezoeken waar zijn zoon de laatste momenten van zijn leven had doorgebracht. Tijdens de terugreis stelde ik hem de vraag of hij had gevonden wat hij zocht. Hij reageerde vanuit een combinatie van verdriet en een zekere mate van ‘voldoening’ over het rouwproces om zijn zoon. Mijn gesprekken met hem maakten veel indruk op me. Zij gaven mij een extra drive om zaken goed te blijven regelen voor militairen én hun thuisfront. Onder meer door initiatieven als een nabestaandenreis en het bieden van re-integratie- en herstelmogelijkheden aan militairen die tijdens hun werk gewond zijn geraakt, straalt Defensie als werkgever uit dat zij een zorgplicht heeft voor haar medewerkers.

Ik vond en vind het belangrijk om binnen de defensieorganisatie de boodschap te blijven uitdragen dat ons werk altijd gericht moet zijn op het beantwoorden van de vraag hoe wij onze militairen het beste kunnen helpen en ondersteunen bij het invullen van de bijzonderheden van hun werk.

Ik heb geleerd dat je veel voor hen kunt bereiken als we allemaal hetzelfde doel nastreven. Wat dat betreft zouden meer mensen bij Defensie de durf moeten tonen om zaken in het belang van onze krijgsmacht eens op een andere en positievere manier te benaderen. Zij moeten niet alleen praten over de bijzondere positie van de militair, maar hieraan ook invulling geven. Ik hecht daarbij ook veel waarde aan de gelijke behandeling van militairen. Ik ben namelijk een gelijkheidsdenker. Als je als korporaal wordt geschorst voor een specifiek vergrijp, dan moet een generaal naar mijn mening om dezelfde reden ook worden geschorst. En misschien zijn de eisen die we aan een generaal stellen wel zwaarder."

Welke persoonlijke eigenschappen maken jou denk je bij uitstek geschikt als onderhandelaar en vicevoorzitter?

"Mijn meest opvallende eigenschap is de oprechte betrokkenheid die ik voel bij iedereen die actief is binnen het militaire

domein, of het nou gaat om militairen of om burgermedewerkers. Ik zie de ernst van wat militairen doen. Maar gelukkig ben ik altijd in staat geweest om zware onderwerpen waar mogelijk met een glimlach of een zekere mate van lichtheid te benaderen. Dit om uiteindelijk het gesprek te kunnen voeren over passende oplossingen voor bestaande uitdagingen. Als ik vind dat er dingen voor defensiemedewerkers moeten worden veranderd of verbeterd, dan bijt ik me hierin vast en pak ik door. Verder stel ik me in gesprekken altijd constructief, open en eerlijk op. Dit vanuit het besef dat ik de wijsheid niet in pacht heb. Daarom ga ik graag te rade bij anderen die een bijdrage kunnen leveren aan mijn meningsvorming."

Hoe ziet jouw persoonlijke leven er tot slot uit?

"Ik ben getrouwd met Anne, die ik jaren geleden leerde kennen toen zij nog militair was. Zij is ook jurist en werkt bij het Nederlands Instituut van Psychologen. Inmiddels heb-

ben we een zoon en twee dochters van respectievelijk 17, 15 en 13 jaar. Wij wonen in Utrecht, samen met onze hond, kat en twee vissen. Door ons verblijf op Sint Maarten heeft het Caribisch gebied nog altijd een warme plek in ons hart. Onze hond hebben we destijds uit Sint Maarten meegenomen. Een passie van mij en mijn zoon is rugby, naar mijn mening de ultieme - militaire - teamsport. Mijn meiden schaatsen en dansen, wat weer iets totaal anders is. Als trotse vader vind ik het mooi om te zien dat mijn opgroeiende kinderen hun eigen wensen, ideeën en behoeften ontwikkelen en najagen. Mijn gezin is alles voor mij. Als het daar niet lekker gaat, dan gaat het met mij ook niet lekker. Daarom probeer ik ook bij de MARVER en de AFMP een goede balans te houden tussen mijn werk en privéleven en mijn weekenden zoveel mogelijk vrij te houden. Dat lukt me niet altijd. Zo ben ik vanuit mijn betrokkenheid met veteranen bijvoorbeeld in ieder geval elk jaar aanwezig bij de Nederlandse Veteranendag in Den Haag." ←

‘KLEINE AANPASSINGEN KUNNEN GROOT VERSCHIL MAKEN VOOR NEURODIVERGENTE COLLEGA’S’

Doordat hun brein anders werkt dan dat van hun collega's, lopen defensiemedewerkers met autisme, ADD of ADHD, dyslexie, een bipolaire stoornis, hoogsensiviteit of hoogbegaafdheid in hun werk tegen diverse uitdagingen aan. Mede door onwetendheid van hun leidinggevende en collega's stuiten deze neurodivergente medewerkers in hun werkomgeving op onbegrip en kunnen zij vastlopen in hun werk. Een bijkomend probleem is dat zij vaak niet om hulp vragen uit angst om als dom te worden bestempeld. Dit kan er soms voor zorgen dat zij ziek thuis komen te zitten of zelfs ontslagen worden.

Bovengenoemde uitdagingen worden geschetst door José van Echtelt, projectleider van het Kenniscentrum Neurodiversiteit bij het ministerie van Defensie. In 2022 zag het Kenniscentrum Autisme het levenslicht. Dankzij een subsidie vanuit de zogeheten MDIEU-regeling (zie hiervoor het kader 'Defensie moet aantrekkelijke werkgever blijven' op pagina 14) en een cofinanciering van het Arbeidsmarkt- en Scholingsfonds Defensie (ASD) kon de focus eind 2024 worden verbreed van autisme naar neurodi-

versiteit. Deze focus ligt nu volledig op het vergroten van de kennis over neurodiversiteit binnen de defensieorganisatie en op het creëren van meer begrip en ondersteuning voor neurodivergente collega's.

Onbegrip

"Wij hebben gekozen voor een verbreding naar neurodiversiteit, omdat wij tijdens de workshops die we op de werkvloer over autisme organiseerden, werden aangesproken door defensiemedewerkers met bijvoorbeeld ADHD en dyslexie," vertelt José.

José van Echtelt:
‘Ik hoop dat meer mensen gaan begrijpen wat neurodivergentie inhoudt’

“Zij benadrukten dat zij ook met onbegrip in hun werkomgeving worden geconfronteerd en dat daarom meer voorlichting over hun classificatie nodig is. Vervolgens stelde ik een projectplan voor een Kenniscentrum Neurodiversiteit op, gebaseerd op onze positieve ervaringen met het Kenniscentrum Autisme.”

Kennisverspreiding

Op diverse manieren richt het kenniscentrum zich op kennisverspreiding over neurodiversiteit binnen Defensie. José: “Deze kennisverspreiding is belangrijk, omdat veel medewerkers met neurodivergentie nog altijd veel onbegrip hierover ervaren in hun werkomgeving. Wij hopen daarom dat meer mensen gaan begrijpen wat dit begrip inhoudt. Als kenniscentrum zetten we twintig ambassadeurs in, die zelf een vorm van neurodivergentie hebben. Zij geven ieder op hun eigen manier invulling aan het ambassadeurschap. De ene ambassadeur schrijft blogs over diens neurodivergentie, de andere ambassadeur laat zich hierover interviewen en weer een ander deelt zijn persoonlijke verhaal tijdens trainingen. Zij doorbreken zo stigma's over neurodivergentie, waardoor meer kennis en begrip ontstaat. Ons tweede speerpunt is de ontwikkeling van een e-learning neurodiversiteit, bedoeld voor instructeurs bij Defensie en in een later stadium voor leidinggevendenden. Door deze e-learning leren zij hoe zij moeten omgaan met neurodivergente mensen. Ook gaan we onze bestaande workshop autisme binnenkort uitbreiden met neurodiversiteit. Verder richten we ons op het beantwoorden van de vraag waar neurodivergente mensen terecht kunnen voor ondersteuning. Hiervoor verzorgen wij lezingen, workshops en evenementen.”

Maatschappelijke norm

Volgens José is ongeveer een kwart van de Nederlandse bevolking neurodivergent. “Het percentage neurodivergente mensen bij Defensie ligt denk ik nog wat hoger,” benadrukt zij. “De defensieorganisatie heeft

namelijk een duidelijke structuur en hiërarchie, waardoor zij dit vaak als een prettige werkomgeving ervaren. De maatschappij, en dus ook Defensie, is echter vooral ingericht op neurotypische mensen. Dit zijn mensen wiens brein voldoet aan de maatschappelijke norm. Met 75% vormen zij veruit de grootste bevolkingsgroep. Het brein van neurodivergente mensen werkt anders en hierdoor verwerken zij informatie op een andere manier. Dit kan zorgen voor problemen in de communicatie en samenwerking met

collega's. Ook komt de uitvoering van taken door medewerkers met neurodivergentie vaak niet overeen met de verwachting van anderen. Als hun werkomgeving hiermee geen rekening houdt en hun talenten niet erkent en herkent, worden zij met uiteenlopende moeilijkheden geconfronteerd. Zij kunnen vastlopen in hun werk, gefrustreerd raken of in werkconflicten belanden. Omdat zij vaak op een andere manier communiceren en informatie verwerken, kunnen veel misverstanden ontstaan.”

↑ Tijdens een workshop van het Kenniscentrum Neurodiversiteit wordt het zogeheten Autisme Belevings Circuit ingezet. Dit circuit is bedoeld om mensen te laten ervaren hoe het kan zijn om een neurodivergent brein te hebben.

↑ Tijdens een recent evenement van het Kenniscentrum Neurodiversiteit ging ambassadeur Marc in gesprek met twee deelnemers. Tijdens dit gesprek vertelde hij hoe hij zijn autisme ervaart.

↑ José van Echtelt (links) en Ingeborg Wiegman, respectievelijk projectleider en portefeuillehouder van het Kenniscentrum Neurodiversiteit bij het ministerie van Defensie.

Eerste vruchten

De inspanningen van het Kenniscentrum Neurodiversiteit hebben inmiddels hun eerste vruchten afgeworpen. "Op de werkvloer is er gelukkig al wat meer bekendheid en openheid rond autisme en andere vormen van neurodivergentie," zegt José. "Verschillende neurodivergente collega's vertelden mij dat hun werk en leven er positiever uitzien dankzij de bekendheid die wij de afgelopen tijd aan neurodiversiteit gaven. Onze ambassadeurs hebben al aardig wat mensen kunnen bereiken en creëerden zo ruimte om in het werkveld hierover van gedachten te wisselen. Deelnemers aan onze recente trainingen over neurodiversiteit op

de werkplek zeiden hierdoor meer begrip te hebben gekregen voor collega's met neurodivergentie. Ook zijn leidinggevenden gelukkig al wat meer bekend met de uitdagingen én kracht van neurodiversiteit. Wel merken we als kenniscentrum dat een aantal vormen van neurodiversiteit, zoals ADHD en hoogsensiviteit, nog wat extra aandacht nodig heeft."

Overprikkeld

José drukt leidinggevenden op het hart dat kleinere aanpassingen op de werkvloer, zoals een prikkelarme werkplek, vaak al een groot positief verschil kunnen maken voor collega's met neurodivergentie. "Als hun

'DEFENSIE MOET AANTREKKELIJKE WERKGEVER BLIJVEN'

De verbreding van het Kenniscentrum Autismen naar het Kenniscentrum Neurodiversiteit is vorig jaar mogelijk gemaakt door de nog tot en met dit jaar lopende subsidieregeling Maatregelwerkregeling Duurzame Inzetbaarheid en Eerder Uittreden (MDIEU) en een cofinanciering van het Arbeidsmarkt- en Scholingsfonds Defensie (ASD).

Eerstgenoemde regeling ondersteunt investeringen in duurzame inzetbaarheid om uiteindelijk zoveel mogelijk werkenden gemotiveerd, gezond en productief te houden tot aan hun pensioen. Voor projectstellen van of voor defensiemedewerkers, zoals het Kenniscentrum Neurodiversiteit, vroeg het ASD subsidie aan bij Uitvoering van Beleid (UVB) van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. In het kader van de cofinanciering leverden dit ministerie, het ASD en Defensie een gezamenlijke inspanning om dit project te realiseren.

Blijvende aandacht

"Het ASD vindt het belangrijk dat Defensie over de volle breedte een aantrekkelijke werkgever is én blijft met voldoende en goed gekwalificeerde medewerkers," ver-

duidelijkt Ingeborg Wiegman, portefeuillehouder van het project Kenniscentrum Neurodiversiteit bij het ministerie van Defensie. "Dit vraagt om blijvende aandacht voor en investering in mensen. Door de flinke groeiambities van de defensieorganisatie zal de diversiteit van medewerkers alleen maar toenemen. Als het gaat om hun duurzame inzetbaarheid kan het ASD veel betekenen voor neurodivergente collega's en hun werkomgeving. Door een goede kennisverspreiding over neurodiversiteit binnen de defensieorganisatie ontstaat onder andere een betere communicatie met andere collega's en meer onderling begrip. Kennis bij deze collega's en leidinggevenden over het bestaan van neurodiversiteit vormt een eerste belangrijke stap. Dit levert diverse nieuwe inzichten op, bijvoorbeeld over de vraag hoe neurodivergente collega's het beste tot hun recht komen op de werkvloer."

Jobcoaches

Het ASD ondersteunt het Kenniscentrum Neurodiversiteit op uiteenlopende manieren. Ingeborg: "Vanuit Defensie is bijvoorbeeld José van Echtelt als projectleider

vrijgemaakt om het kenniscentrum op poten te zetten. Ook zijn de subsidiegelden aangewend om uiteenlopende activiteiten te kunnen ontplooiën, zoals de inzet van specialistische jobcoaches, de ontwikkeling van een zogeheten 'belevingscircuit', een nieuwe e-learning over neurodiversiteit en communicatiemiddelen om medewerkers te informeren over de mogelijkheden van het kenniscentrum. Na dit jaar wordt het Kenniscentrum Neurodiversiteit ingebed in de defensieorganisatie. Hiervoor wordt een Bureau Neurodiversiteit opgericht, dat deel gaat uitmaken van het Dienstencentrum Personeelszorg van de divisie P&O bij Defensie. Als een projectinitiatief geborgd wordt binnen de bestaande organisatie dan is het voor ons een zeer geslaagd project!"

Deze activiteit is mede mogelijk gemaakt door het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en Stichting Arbeidsmarkt- en Scholingsfonds Defensie.

Arbeidsmarkt- & Scholingsfonds Defensie
Stichting ASD.nl

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

bureaus bijvoorbeeld richting het raam zijn geplaatst, kunnen zij overprikkeld raken door alles wat zij buiten zien bewegen,” verduidelijkt zij. “Hierdoor hebben zij moeite om zich op hun werk te focussen. Dit kun je simpel oplossen door hun bureaus richting een muur of wand zonder raam te plaatsen. Voor andere mensen met neurodivergentie kan het juist prettig zijn om tijdens hun werk naar buiten te kijken. Daarom doe je er als leidinggevende goed aan om met iemand in gesprek te gaan en te vragen wat voor hem of haar het beste werkt.”

Sociaal vangnet

Een andere uitdaging is volgens José dat neurodivergente collega's het vaak lastig vinden om hulp te vragen aan een collega als zij ergens niet uitkomen. “Voor hen kan het heel verwarrend zijn dat de ene collega een heel ander antwoord geeft dan een andere collega. Ook zijn zij vaak bang om als dom te worden bestempeld. Een laagdrempelige oplossing is het aanwijzen van één vast aanspreekpunt in de vorm van een buddy, bij wie zij altijd kunnen aankloppen voor het antwoord op hun vragen. Zo creëer je een sociaal vangnet binnen de organisatie. Je kunt als collega echter ook simpelweg naar iemand met neurodivergentie toelopen als je merkt dat hij of zij het moeilijk vindt om iets te vragen.” ←

↑ Het Kenniscentrum Neurodiversiteit zet het zogeheten Autisme Belevings Circuit in om mensen te laten ervaren hoe het kan zijn om een neurodivergent brein te hebben.

STEUN DE 54^E SINT-NICOLAAS- EN KERSTACTIE VAN HET FSZ!

Het Fonds Sociale Zorg hecht er veel waarde aan om in de aanloop naar de sinterklaasviering en de kerstdagen extra aandacht te besteden aan langdurig zieken, weduwen, weduwnaars, weeskinderen en bij dit fonds bekende mindervalide kinderen. Zoals elk jaar kunnen zij dan rekenen op een persoonlijke visite van een ledenbezoeker van het FSZ en een presentje. Als MARVER-lid kun jij een bijdrage leveren aan de traditionele Sint-Nicolaas- en Kerstactie van het FSZ, die voor de 54e keer in successie plaatsvindt. In dit bericht leggen we uit hoe je dit kunt doen.

Je kunt de nieuwste Sint-Nicolaas- en Kerstactie van het FSZ steunen door het overmaken van een zelfgekozen bedrag via internetbankieren. Vul het bedrag in, vervolgens het rekeningnummer waar dit naartoe moet (NL34INGB0002749940) en verstuur het ten name van Marechausseevereniging, coördinator Zorg en Nazorg FSZ.

Zeer welkom

Gedurende het hele jaar bieden de vrijwilligers van het FSZ sociale zorg en financiële bijstand aan leden van de MARVER of hun nabestaanden. Onze 'thuisbezoekers' bezoeken langdurig zieke oud-collega's en hoogbejaarde leden die nog een grote betrokkenheid voelen met onze vereniging en het Wapen. Daarnaast brengen zij rond Sinterklaas en Kerstmis dus een bezoek aan langdurig zieken, weduwen en weduwnaars, weeskinderen en mindervalide kinderen. Om hen tijdens deze visites te kunnen verblijden met een leuk presentje, is jouw donatie dus zeer welkom! ←

BNMO pionierde in
veteranenzorg en
gehandicaptensport

80 JAAR OPKOMEN VOOR GEWONDE MILITAIREN

De Bond van Nederlandse Militaire Oorlogsslachtoffers (BNMO) werd kort na de Tweede Wereldoorlog opgericht, omdat de overheid zijn gewonde militairen in de steek liet. Op 30 augustus 2025 vierde de bond zijn tachtigjarig jubileum in Doorn, waar niet toevallig ook het Nederlands Veteraneninstituut en het Militair Revalidatie Centrum zijn gevestigd. De BNMO stond namelijk aan de basis van veel van de huidige organisaties en voorzieningen voor gewonde veteranen en diensslachtoffers. **DOOR FRED LARDENOYE, FOTO'S ARCHIEF BNMO**

De BNMO

werd op 25 augustus 1945 opgericht om de belangen van oorlogsgewonden te behartigen. De behoefte aan deze bond ontstond al na de meidagen van 1940 toen bleek dat de overheid gewonde militairen groten-deels in de steek liet. Dankzij een particulier initiatief werden zij niet alleen opgevangen op landgoed Kareol in Aardenburg, maar werden zij daar onder meer met sporten en andere bewegingstherapieën gerevalideerd. Hiermee is de basis gelegd voor het Militair Revalidatie Centrum (MRC), dat na de oorlog in Doorn zou worden geopend.

Via het blad 'de Kareoler', waarmee het onderlinge contact tussen de gewonde militairen is bevorderd, werd de kiem gelegd voor de bond. Het doel van de BNMO in 1945 was om de belangen van gewonde (oud-) militairen, hun partners en weduwen te behartigen door bij de overheid te pleiten voor goede nazorg, revalidatiemogelijkheden en betere invaliditeits- en nabestaandenpensioenen. Het waren de uit 1922 stammende pensioenwetten waarmee in het oprichtingsjaar al succes werd behaald door een verhoging van maar liefst 20 procent. De invoering van een nieuwe Pensioenwet in 1947 was een eerste mijlpaal.

BNMO-woonoord

En er volgden meer mijlpalen. Zo opende koningin Juliana in 1958 het BNMO-woonoord voor gewonde veteranen uit de Tweede Wereldoorlog, Nederlands-Indië en Korea. Dat gebeurde na een inzamelingsactie van filmster en ambassadrice Audrey Hepburn (zie hiervoor het kader op pagina 20). Vandaag de dag staan er in Doorn nog steeds speciaal aangepaste woningen, die door militaire oorlogs- en dienstslachtoffers worden bewoond. Verder stond de BNMO (mede) aan de basis van onder meer de World Veterans Federation (1950) en de Nederlandse Invaliden Sportbond (1961), nu bekend als Gehandicaptensport Nederland. In 1984 opende koningin Beatrix het BNMO-Centrum voor de verzorging van militaire oorlogs- en dienstslachtoffers. In dit centrum werden onder meer begeleidingspro-

gramma's aangeboden, die vanaf de jaren zeventig waren ontwikkeld. In de jaren negentig werden ook voor nieuwe generaties gewonde militairen programma's ontwikkeld, zoals bijvoorbeeld voor Libanonveteranen.

Veteranen Platform

De BNMO speelde ook een belangrijke rol bij het ontstaan van het Veteranen Platform in de late jaren tachtig. Generaal b.d. Ted Meines, die voorzitter was van de Bond van Wapenbroeders, klopte bij toenmalig BNMO-voorzitter Nic Smit aan om de door onderlinge ruzies geplaagde veteranen te verenigen. Samen met voormalig Directeur Militair Geneeskundige Diensten, generaal-majoor Robert Nypels, die bij de BNMO ook een bestuursfunctie vervulde, werd het idee voor het Veteranen Platform (VP) ontwikkeld. In 1989 werd het VP opgericht en Meines was de eerste voorzitter. Mede onder druk van de militaire vakbonden, de BNMO en het VP presenteerde minister van Defensie Relus ter Beek in 1990 de eerste Veteranennota. De belangrijkste maatregel was de oprichting van de Stichting Dienstverlening Veteranen (SDV). Voorts werd onder meer het Draaginsigne Gewonden (DIG) ingesteld, iets waarvoor de BNMO al lange tijd had geijverd. Dat het DIG aan een belangrijke behoefte voldeed, bleek uit het feit dat er binnen enkele jaren meer dan 3.000 exemplaren werden uitgereikt. De BNMO zou ook subsidie krijgen om beleidsinformatie te verzamelen over de nazorg voor oud-militairen. Voorts kwam er een Inspecteur-Generaal voor Veteranen. Deze functie zou worden toegevoegd aan de al bestaande functie van Inspecteur-Generaal van de Krijgsmacht (IGK).

Veteraneninstituut

In dezelfde tijd kwam de AFMP tot stand, een fusie van de onderofficiersvereniging

'De BNMO speelde een belangrijke rol bij het ontstaan van het Veteranen Platform'

Ons Belang met de Vereniging van Militair Technisch en Specialistische Beroepspersoneel (VMTB), waarbij ook de Algemene Militaire Pensioenbond (AMP) zich aansloot.

In 1991 werd de BNMO collectief lid van de AFMP en trad BNMO-voorzitter Nic Smit toe tot het Algemeen Bestuur. De ontwikkeling van het veteranenbeleid kwam in de tweede helft van de jaren negentig in een stroomversnelling, mede doordat de AFMP aandacht vroeg voor militairen die na hun inzet in Cambodja en Bosnië met onverklaarbare ziekteklachten kampten. Het zorgde voor veel mediabelangstelling, wat weer tot Kamervragen leidde. Het ministerie van Defensie besloot enkele onderzoekscommissies in te stellen onder leiding van Eerste Kamerlid Marie-Louise Tiesinga (D66). De belangrijkste aanbeveling van die commissies was het oprichten van een Veteraneninstituut (Vi), waar ook onafhankelijk onderzoek kon plaatsvinden naar veteranenproblematiek. Toenmalig minister-president Wim Kok opende in 2000 in Doorn het Veteraneninstituut, een samenwerkingsverband tussen de SDV, het VP, de BNMO, het BNMO-Centrum en het ministerie van Defensie. Een gevolg hiervan was wel dat de BNMO zijn collectief lidmaatschap van de AFMP moest opzeggen. Het ministerie wilde namelijk niet dat één militaire vakbond teveel invloed zou hebben op het Vi.

Veteranenwet

De ontwikkelingen wat betreft de erkenning van en waardering voor veteranen stonden ondertussen niet stil. Deze kregen in 2012 hun ultieme bekroning toen de

Mark van de Laar als Forensisch Onderzoeker aan het werk in Oekraïne in 2014.

FOTO: PRIVÉCOLLECTIE FAMILIE VAN DE LAAR.

‘DE BNMO IS EEN VERADEMING’

➤ Oud-marechaussee Mark van de Laar (61) zegt veel baat te hebben bij de begeleidingsprogramma's van de BNMO. Hij nam, na 36 jaar dienst, met PTSS afscheid van de KMar. In zijn carrière ontwikkelde hij zich tot forensisch specialist. Hij werd lange tijd tewerkgesteld bij de politie in Brabant waar hij met heel veel dodelijke slachtoffers te maken kreeg. Ook uitendingen naar Kandahar in Afghanistan en Oekraïne (MH-17) onder gevaarlijke en - in het laatste geval - vaak erbarmelijke omstandigheden gingen hem niet in de koude kleren zitten. “Ik ben altijd maar blijven doorwerken. Tijd om ergens lang bij stil te staan, laat staan het proberen te verwerken, was er niet,” vertelt Mark. Na een incident kwam hij ziek thuis te zitten. Omdat vervolging dreigde, deed hij een beroep op juridische steun van de MARVER. “Daar heb ik veel aan gehad. Net als aan mijn plaatsvervangend commandant die beseftte dat ik letterlijk ziek was van mijn werk.”

Toch duurde het nog enige tijd voordat de diagnose PTSS volgde. “Daarna ben ik jaren in behandeling geweest, de ene na de andere therapie.” Via het BNMO-magazine ‘de Kareoler’ dat hij tijdens een behandeltraject bij Centrum '45 aantrof, maakte hij kennis met de BNMO. “Ik ben direct lid geworden en heb ook andere veteranen die daar in behandeling waren erop gewezen.” Inmiddels heeft hij de nodige BNMO-programma's in Doorn gevolgd. “Een verademing, je hoeft daar niets uit te leggen en kunt ook altijd aangeven als je iets wilt overslaan. Niets moet namelijk. Ik heb daar nog een Forensisch Onderzoeker van de politie leren kennen en we hebben aan een half woord genoeg.” Ook Marks vrouw Charlotte en hun twee kinderen maken gebruik van de programma's. Charlotte: “Ik heb in Doorn ook een time-out gehad, want doordat ik het gezin alleen draaiende hield, was ik helemaal op. Het was zo fijn om te merken dat ik niet de enige was! En herkenning en erkenning zijn zó belangrijk. Wat ik onbegrijpelijk vind, is dat er binnen de KMar zo weinig kennis is over PTSS. Niemand vertelt je ook dat er zoiets is als de BNMO!”

Tweede Kamer de Veteranenwet aannam. De kiem hiervoor is gelegd op het BNMO-Jubileumcongres dat in 2005 plaatsvond onder de titel '60 jaar: Kwaliteit en zorg'. Toenmalig AFMP-voorzitter Wim van den Burg was bij dit congres aanwezig. In een forumdiscussie stemde het Tweede Kamerlid Angelien Eijssink (PvdA) van harte in met zijn pleidooi voor een wettelijke verankering van de veteranenzorg. Eerder had ook Marie-Louise Tiesinga al een lans gebroken voor een wettelijke basis voor het veteranenbeleid.

Samen met haar collega's Remi Poppe (SP), Alexander Pechtold (D66) en Mariko Peters (Groen Links) diende Eijssink in 2010 een initiatiefwet in, die er uiteindelijk in 2012 toe leidde dat de Veteranenwet werd aangenomen. Bij de totstandkoming van de wet speelde de AFMP een grote rol, onder meer dankzij juridisch medewerker Jaqueline van Rossum en voormalig 'huisadvocaat' Henk van der Meijden die aan de wet meeschreven. De handtekening van AFMP-voorzitter Wim van den Burg staat niet voor niets onder de memorie van toelichting.

Zorgplicht

De samenwerking van de BNMO in het Veteraneninstituut leidde niet tot de fusie die sommigen beoogden. Nadat het Veteraneninstituut in een stichting was omgezet, werd het BNMO-Centrum steeds zelfstandiger en in 2006 omgedoopt tot de Basis. Inmiddels was er een steeds nauwere samenwerking ontstaan tussen de maatschappelijk werkers van Defensie en die van de BNMO. Omdat het onderkomen van de BNMO en het Veteraneninstituut niet meer aan de eisen van de tijd voldeed, startte de Basis een groot nieuwbouwproject op. Op 5 november 2013 opende koningin Beatrix het nieuwe gebouw, net zoals zij dat in 1984 had gedaan voor het BNMO-Centrum. Naast stichting de Basis vonden in het nieuwe pand ook het Veteraneninstituut, de BNMO, het Programma Professionele Weerbaarheid van de politie en de Stichting Waardering Erkenning Politie onderdak. Daar kwamen het Landelijk Zorgsysteem voor Veteranen (LZV), een koepel van zorgorganisaties waartoe ook de Basis behoorde, en het Veteranen Platform later nog bij. In 2020 vond opnieuw een reorganisatie plaats, waardoor de Basis opging in het Nederlands Veteraneninstituut (NLVi). Dit was een volgende stap in het proces waarbij het ministerie van Defensie en daarmee de overheid zijn verantwoordelijkheid nam in de zorgplicht voor veteranen en dienstsachtoffers.

Verbreding BNMO

In de loop der jaren breidde de doelgroep van de BNMO zich steeds verder uit. Vanaf 1977 werden ook de belangen van dienstsachtoffers behartigd. Dit was eveneens een mijlpaal. Vanaf dat momenten werden militairen die niet tijdens een oorlogs- of vredesmissie gewond waren geraakt, maar wel tijdens een binnenlandse inzet of een oefening, namelijk ook vertegenwoordigd. Sinds 2014 heeft de BNMO zich verder opengesteld voor medewerkers van de politie, brandweer, ambulancediensten en andere geüniformeerden die door hun werk fysiek of psychisch beschadigd zijn geraakt.

← Algemeen voorzitter Willem 'Bib' van Lanschot bij het monument voor gevallen grenadiers en jagers in Den Haag ter gelegenheid van het derde lustrum van de BNMO in 1960.

↵ Invalide veteranen uit de Tweede Wereldoorlog vonden een plek in militair herstellingsoord Kareol waar de basis werd gelegd voor de BNMO.

Dat resulteerde onder meer in een BNMO-afdeling Politie naast de regionale BNMO-afdelingen. De begeleidingsprogramma's die de BNMO jaarlijks aan militaire oorlogs- en dienstslachtoffers en deze nieuwe doelgroepen aanbiedt, zijn ook bestemd voor partners en andere gezinsleden van alle gewonde geüniformeerden die lid zijn.

Toekomst

Door de al sinds jaren sterk verminderende financiële bijdragen van het Vfonds, dat ooit voortgekomen is uit de BNMO, werkt de bond momenteel hard aan een zowel organisatorisch als financieel toekomstbestendige 'BNMO 2.0'. De door de BNMO ontwikkelde programma's zijn inmiddels ondergebracht bij het NLVi en kunnen de komende jaren rekenen op financiering van zowel het Vfonds als het ministerie van Defensie. Deze worden vanaf volgend jaar niet meer exclusief aan BNMO-leden aangeboden. De BNMO blijft wel een belangrijke adviesrol vervullen bij de ontwikkeling van nieuwe programma's. Als belangenbehartiger van alle militaire oorlogs- en dienstslachtoffers, of zij nu wel of niet de veteranenstatus hebben, wordt de BNMO voor Defensie een belangrijke gesprekspartner. Het meest recente wapenfeit van de BNMO is de instelling van een draaginsigne voor alle erkende militaire oorlogs- en dienstslachtoffers (MOD). Daarmee is een lang gekoesterde wens van BNMO-leden eindelijk ingewilligd. Bij de viering van het 80-jarig jubileum van de BNMO op 30 augustus reikte Inspecteur Generaal der Veteranen Boudewijn Boots namens Defensie de eerste draaginsignes MOD symbolisch uit aan de Leden van Verdienste van de BNMO. Komend jaar worden de draaginsignes uitgereikt aan alle militairen (veteranen en niet-veteranen) die in en door de dienst blijvende schade hebben opgelopen.

De net wereldberoemd geworden actrice Audrey Hepburn kwam in 1954 naar Nederland om de bond te helpen met inzamelen van geld voor de bouw van het BNMO-woonoord. Zij zou in de jaren daarna vaker optreden als ambassadrice en schonk de BNMO de Audrey Hepburn Trofee, die vanaf 1968 jaarlijks wordt toegekend aan een persoon of organisatie die zich op bijzondere wijze heeft ingezet voor militaire oorlogs- en dienstsachtoffers of de gehandicaptensport. Ter gelegenheid van het 80-jarig jubileum verscheen een boek over deze opmerkelijke geschiedenis.

“Hoewel ik heel gelukkig ben om weer in Holland te zijn, waar ik alleen maar de mooiste herinneringen aan heb, zal ik u wel willen zeggen dat ik hier niet gekomen ben voor een vakantie, noch voor publiciteit. Ik ben hier gekomen om de aandacht te vestigen op één van de mooiste organisaties in uw land: de Bond van Nederlandse Militaire Oorlogsslachtoffers.” Met deze woorden, uitgesproken tijdens een persconferentie op Schiphol op 1 november 1954, liet de net voor haar rol in *Roman Holiday* met een Oscar bekroonde filmactrice Audrey Hepburn er geen misverstand over bestaan wat de reden was van haar terugkeer naar Nederland. Al waren haar herinneringen niet alleen maar mooi, want ze was als puber opgegroeid in Arnhem en omgeving in een tijd dat Nederland zuchtte onder de bezetting van de nazi's.

Geldinzameling

Audrey werd op 4 mei 1929 geboren nabij Brussel als dochter van de Nederlandse Ella van Heemstra en de Brit Joseph Ruston-Hepburn. Haar vader verliet het gezin al op haar zesde en Audrey werd in Engeland naar een kostschool gestuurd. De verschrikkin-

gen van de Tweede Wereldoorlog maakte zij mee in Nederland, omdat Ella ervan overtuigd was dat haar neutrale vaderland de veiligste plek zou zijn. Na de oorlog verhuisden zij naar Engeland waar Audrey haar in Nederland begonnen balletlessen voortzette. Via theaterrevues werd ze steeds bekend en na een paar kleine filmrolletjes werd ze in 1953 gecast voor de groots opgezette theatermusical *Gigi* en de speelfilm *Roman Holiday* met Gregory Peck.

Ondertussen was de BNMO volop bezig met het zogeheten 'Project Doorn', oftewel de bouw van bungalows voor gezinnen van gewonde militairen en een bijbehorend woonoord met aangepaste woningen voor alleenstaande invalide militairen. Het was toenmalig BNMO-voorzitter Willem 'Bib' van Lanschot die erin slaagde om Audrey te bewegen om zich in te zetten voor de BNMO en geld op te halen. Met galavoorstellingen van haar nieuwe film *Sabrina*, modeshows, liefdadigheidsdinners en nog veel meer. Haar bezoek in november 1954 leidde tot chaotische taferelen door de in groten getale opgekomen fans. Na vijf dagen stond de teller op 50.000 gulden, genoeg om in Doorn de grond te kopen waarop het BNMO-woonoord zou verrijzen.

← Filmster Audrey Hepburn zamelt onder massale belangstelling geld in voor de BNMO in het Amsterdamse filiaal van modeketen Gerzon in 1954.

Audrey Hepburn Trofee

Na die eerste keer zou Audrey nog drie keer speciaal voor de BNMO terugkeren. In 1959 luisterde ze een galafilmvoorstelling op van haar nieuwe film *The Nun's Story* ten bate van de BNMO. Audrey mocht op dezelfde dag ook de onthulling verrichten van het naam-bordje van de naar haar vernoemde laan in Doorn. Zeven jaar later zou Audrey opnieuw naar Nederland komen voor de BNMO. Ook dit keer was er weer een galavoorstelling. Inmiddels had Audrey ingestemd met de instelling van de Audrey Hepburn Trofee, die vanaf 1968 jaarlijks door de BNMO zou worden toegekend aan een sporter of organisatie die zich inzet op het terrein van de gehandicaptensport. Bij het 25-jarig bestaan van de mede door de BNMO opgerichte Nederlandse Invaliden Sportbond in 1986 kwam Audrey speciaal naar Nederland om de trofee zelf uit te reiken. Nadat ze de laatste jaren van haar leven actief was geworden voor UNICEF, overleed Audrey op nog maar 63-jarige leeftijd na een kort ziekbed in 1992. Het hoofdbestuur van de BNMO schreef in de *Kareoler* een In Memoriam met de veelzeggende kop 'De BNMO heeft een harts-vriendin verloren.' ←

QV Uitgeverij stelt twee exemplaren beschikbaar van het boek *'Een van de mooiste organisaties van uw land, Audrey Hepburn en de BNMO'*. Je maakt kans op het boek als je het antwoord weet op de volgende vraag: Hoe heet de laatste film van Audrey Hepburn? Wij verloten de twee exemplaren onder alle inzenders van het juiste antwoord. Stuur jouw antwoord naar info@marver.nl. Je wordt per mail benaderd als je één van de winnaars bent!

Onder begeleiding van vier professionele jeu de boules-spelers gingen de Ereleden en Leden van Verdienste van de Marechausseevereniging onlangs samen met onze Hoofdbestuursleden jeu de boules op recreatief niveau. Dit deden zij bij de eerste Tielse jeu de boules-vereniging De Teerling op sportpark De Lok in Tiel. Het jeu de boules-programma vond plaats in kader van een dag die wij als Marechausseevereniging regelmatig organiseren voor onze Ereleden en Leden van Verdienste, die allemaal nog een grote betrokkenheid bij onze vereniging en het Wapen voelen.

ONZE ERELEDEN & LEDEN VAN VERDIENSTE GENIETEN VAN JEU DE BOULES-PROGRAMMA

Het programma werd deze keer samengesteld door onze bestuurs-ondersteuner Lineke Blancy Davidson én ons 91-jarige, in Tiel wonende erelid Jan Jansen, die onder andere jarenlang actief was als algemeen secretaris bij onze vereniging. Hij volgt de ontwikkelingen binnen de MARVER nog op de voet. In zijn eigen woonplaats Tiel wilde Jan een keer betrokken zijn bij de organisatie van onze regelmatig georganiseerde dag voor Ereleden en Leden van Verdienste. Hij kon helaas niet deelnemen aan eerdere edities van deze dag, omdat deze te ver van Tiel plaatsvonden en hij door zijn fysieke gesteldheid geen lange autoritten meer kan maken. Jan is anno 2025 nog altijd lid van jeu de boules-vereniging De Teerling te Tiel en daarom ontstond al snel het plan voor een jeu de boules-programma daar.

Minuut stilte

Na een smakelijke ontvangst met koffie, thee en gebak bij De Teerling werd de dag geopend met een minuut stilte voor ons in maart van dit jaar overleden Erelid Henk

Kruiswijk uit Apeldoorn. Vervolgens reikte MARVER-voorzitter Sven Schuitema een jubileumspeld en bijbehorende oorkonde uit aan Gerard Boeijen ter gelegenheid van het bijzondere feit dat hij alweer 50 jaar lid is van onze vereniging.

Twee partijen

Na het officiële gedeelte van de dag waagden onze Ereleden, Leden van Verdienste en Hoofdbestuursleden Sven, Alexandra Schaap-Zoet en Breunis van de Pol zich aan een eerste partij jeu de boules. Hiervoor werd het gezelschap in vier groepen van twee verdeeld, die allemaal streden om de hoogste eer. Het tweetal dat als eerste 13 punten behaalde, werd tot winnaar van de eerste partij uitgeroepen. Vervolgens genoot iedereen van een warm en koud buffet. Voor een tweede partij jeu de boules werden de groepen 'gehusseld'. De nieuwe tweetallen probeerden vervolgens weer als eerste 13 punten te behalen. Met een hapje en een drankje later in de middag werd de gezellige en sportieve dag afgesloten. ←

MARVER-JUBILARISSEN IN DE SPOTLIGHTS

In deze uitgave van Interventie zetten we, met uitdrukkelijke toestemming van de betrokkenen, de leden in de schijnwerpers die de afgelopen periode precies 50, 60 of zelfs 70 jaar lid waren van de Marechausseevereniging. Wij zijn dankbaar voor de jarenlange trouw van alle jubilarissen aan onze vereniging. Van harte gefeliciteerd met jullie jubilea!

50 JAAR

de heer G.J. Blonk

plaats Amersfoort

datum jubileum 1 sept 2025

Gerard Boeijen

plaats Eindhoven

datum jubileum 1 sept 2025

Jaap van Boven

plaats Zwolle

datum jubileum 1 sept 2025

Toon Hermans

plaats Oegstgeest

datum jubileum 1 sept 2025

Roel Ridders

plaats Ugchelen

datum jubileum 1 sept 2025

Rik Venema

plaats Almere

datum jubileum 1 sept 2025

Bertus Walda

plaats Nunspeet

datum jubileum 1 sept 2025

Peter Nienhuis

plaats Hasselt

datum jubileum 1 juni 2025

60 JAAR

Ab Blaauw

plaats Assen

datum jubileum 1 sept 2025

de heer A.H. Blankert

plaats Haarlem

datum jubileum 1 sept 2025

Gerard Boons

plaats Roosendaal

datum jubileum 1 aug 2025

Siem Buscop

plaats Tholen

datum jubileum 1 aug 2025

Dhr. H. Dik

plaats Oldenzaal

datum jubileum 1 sept 2025

Gerrit van Essen

plaats Soesterberg

datum jubileum 1 aug 2025

Gerrit Grunder

plaats Oldenzaal

datum jubileum 1 aug 2025

de heer J. Jansma

plaats Wijk en Aalburg

datum jubileum 1 aug 2025

Chris Plandsoen

plaats Oegstgeest

datum jubileum 1 sept 2025

de heer P. Rietveld

plaats Zwijndrecht

datum jubileum 1 sept 2025

Albert Stuut

plaats Leeuwarden

datum jubileum 1 aug 2025

Wim Vreemann

plaats Doesburg

datum jubileum 1 aug 2025

Henk Woudstra

plaats Buitenpost

datum jubileum 1 aug 2025

70 JAAR

Piet Brugman

plaats 's-Hertogenbosch

datum jubileum 1 sept 2025

THIJS WINTERS AL 70 JAAR 'VANZELF- SPREKEND' LID VAN ONZE VERENIGING

Thijs Winters, adjudant-onderofficier van de Koninklijke Marechaussee b.d., vierde onlangs zijn 70-jarige lidmaatschap van de Marechausseevereniging. Door de jaren heen heeft Thijs zijn langdurige verbondenheid met onze vereniging altijd als een vanzelfsprekendheid en een daad van solidariteit beschouwd met de KMar-collega's die het moeilijker hebben. Thijs startte zijn carrière in 1955 bij de Koninklijke Marechaussee. Na zijn marechausseeopleiding werkte hij op de Brigade Hoek van Holland en doorliep hij diverse vervolgoopleidingen. Hij ontmoette zijn vrouw Leny tijdens zijn dienst. Recent vierden zij hun 66-jarige huwelijk. Een noodlottig ongeval was voor hem aanleiding om een EHBO-cursus te gaan volgen. Uiteindelijk leidde dit tot zijn hobby als EHBO-docent en -examinator. Later kreeg hij vanwege zijn grote maatschappelijke verdiensten een koninklijke onderscheiding.

De dit najaar geplande regiobijsenkomsten voor onze niet actief dienende leden zijn in volle gang. De resterende data van deze bijsenkomsten vind je in onderstaand overzicht. De uitnodigingen worden 3 tot 4 weken voor elke bijsenkomst verstuurd. Dit gebeurt via e-mail. Bij de uitnodiging is ook een agenda gevoegd. Om een NAD-bijsenkomst bij te wonen, moet je je vooraf aanmelden. In de mail staat hoe jij je kunt aanmelden. Dit kan ook via de e-mail link die je aantreft bij elke bijsenkomst in onze online agenda.

RESTERENDE DATA VAN ONZE REGIOBIJSENKOMSTEN DIT NAJAAR

Zeeland

vrijdag 24 oktober 2025, 10.00 uur
locatie Wijkgebouw de Spinne,
 Joseph Lunsiaan 7, Goes

Roosendaal & West-Brabant

vrijdag 24 oktober 2025, 13.30 uur
locatie Wijkcentrum Het Fort,
 Bernadettestraat 4, Bergen op Zoom

ZO-Veluwe

maandag 27 oktober 2025, 13.30 uur
locatie Echos Schaarsbergen
 De Landing, Deelseweg 28,
 Schaarsbergen

Friesland

vrijdag 31 oktober 2025, 10.00 uur
locatie De Fontein,
 Goudenregenstraat 77, Leeuwarden

Hart van Brabant

dinsdag 4 november 2025, 10.00 uur
locatie MFA Het Spoor,
 Schaepmanstraat 36, Tilburg

De Meijerij

dinsdag 4 november 2025, 13.30 uur
locatie Perron 3,
 Hoff van Hollandlaan 1, Rosmalen

Venlo/Roermond/Poort van Limburg

vrijdag 7 november 2025, 13.30 uur
locatie Gemeenschapshuis Kepel,
 Kerkstraat 27, Panningen

Veluwe

dinsdag 11 november 2025, 14.00 uur
locatie de Velder, Munnikenhof 17, Ede

Rheine/Münster

woensdag 12 november 2025, 11.00 uur
locatie Hotel-Restaurant Brinckwirth,
 Bahnhofstrasse 41, Ochtrup

Blomberg

vrijdag 14 november 2025, 11.00 uur
locatie Café Bei Heini,
 Neue Torstrasse 38, Blomberg

Seedorf

donderdag 20 november 2025, 11.00 uur
locatie Gasthof Zur Linde, Wallweg 2,
 Zeven-Brauel

Scan de QR-code voor onze volledige online agenda!

MARVER ZOEKT ENTHOUSIASTE LEDENWERVER MET OVERTUIGINGSKRACHT!

Ben jij als actief dienend lid overtuigd van de meerwaarde van de Marechausseevereniging voor alle collega's bij de KMar en weet jij wat er op de werkvloer allemaal speelt? En denk jij dat je onze meerwaarde met overtuiging en enthousiasme kunt overbrengen aan aspirant-leden? Heb jij bovendien wat ruimte in je agenda voor het oppakken van een mooie nieuwe uitdaging? Maak dan nu jouw interesse kenbaar in het dynamische en nuttige werk van parttime ledenwerver bij de MARVER! Hiervoor kun je een mailtje met jouw motivatie en verdere persoonlijke gegevens sturen naar info@marver.nl. Als ledenwerver kun je rekenen op een passende vergoeding voor iedere nieuwe collega die jij ervan weet te overtuigen om zich als lid bij ons aan te sluiten! Een voordeel van jouw mogelijke nieuwe uitdaging als ledenwerver van de MARVER is dat de uren die je in dit werk gaat steken variabel zijn en dat je deze daarom kunt afstemmen op jouw individuele wensen.

IN MEMORIAM

Op 23 mei 2025 is op 71-jarige leeftijd onze oud-collega **Peter Johan Vermaire** overleden. Na zijn opleiding - hij was van de lichte 73-6 en de wachtbrigade - had hij meerdere plaatsingen, onder andere in Utrecht bij de recherche en in Brussel op de ambassade. Lange tijd werkte hij bij de vaste bijstand 's-Gravenhage, totdat deze in 1995 werd beëindigd. Na 1995 was hij werkzaam bij SHAPE in Mons, Nijmegen en Ramstein. Vanuit zijn plaatsing in Nijmegen werd hij uitgezonden naar Bosnië. Zijn loopbaan sloot hij in 2010 als opperwachtmeester af bij de meldkamer in Apeldoorn. Hij was zeer vereerd met de oorkonde die hij ontving ter gelegenheid van zijn 50-jarige lidmaatschap van de Marechausseevereniging. Deze overhandiging vond bij hem thuis plaats. Wij wensen allen die hem missen sterkte, kracht en ruimte om hun verlies een plaats te geven. Wij hopen dat zij worden gesterkt door de woorden op de rouwkaart: 'In mijn hart vind ik je altijd weer en zal je er nooit niet meer zijn'.
Correspondentieadres:
 Haydenstraat 12,
 6561 EE Groesbeek

Op zondag 3 augustus 2025 overleed op 86-jarige leeftijd Aoo B.D. **Berend Wemmenhove**. Tijdens zijn gehele loopbaan bij de Koninklijke Marechaussee had hij, zoals vele anderen, verschillende standplaatsen. Gedurende het grootste deel van zijn loopbaan was hij geplaatst bij de toenmalige KMar-brigade te Bad Nieuweschans. Hij trouwde

in augustus 1961 en ging in 1962 wonen in Nieuweschans. Door zijn plaatsingen in het land was hij vaak van huis. Berend hield van de natuur. Hij was vaak thuis in de grote tuin bij hun huis te vinden. Ook hield hij meerdere jaren bijen. Enkele jaren na zijn pensionering ging zijn geestelijke én lichamelijke gezondheid achteruit. Hij kreeg een vorm van dementie en had de ziekte van Parkinson. Uiteindelijk kon hij niet meer thuis wonen. De laatste jaren was hij opgenomen in een verpleeghuis. De crematie van Berend vond naar zijn wens in besloten kring plaats.
Correspondentieadres:
 Zuideinde 6,
 9693 ET Bad Nieuweschans

Op 11 augustus 2025 overleed op 92-jarige leeftijd te Geldrop **Ben Boekelder**. Ben was een man vol humor en levenslust. Hij was tot het einde van zijn leven zelfstandig. Hij stond nog volop in het leven en was altijd druk met zijn hobby's. Zijn duiven, zijn kippen en zijn tuin waren een liefhebberij van hem. Zijn gezin was zijn grootste trots. Samen met zijn vrouw Bets kregen zij twee kinderen. De laatste jaren was hij gelukkig met Mia Schepers-Bosman. Altijd als de ledenbezoeker van het FSZ op bezoek kwam, sprak hij vol trots over 'zijn familie'. Dat was dan de combinatie van Ben en Mia. Ben verhuisde vlak na zijn geboorte naar Gelderland. Daar kreeg zijn vader destijds een baan. Zoals voor zovelen was de Tweede Wereldoorlog een tijd die zijn sporen naliet. Er moest

worden gewerkt. Ben begon na de oorlog als timmerman. In 1953 besloot hij om te solliciteren bij de Koninklijke Marechaussee. Na de opleiding in Apeldoorn doorliep hij de wachtperiode op Het Loo. Hierna werkte Ben een aantal jaren op diverse brigades, onder andere binnen het district Gelderland. Later verhuisde Ben met zijn gezin richting Brabant. Hij was onder andere werkzaam op de Brigades Grave, Uden en de Divisiestaf te Breda. Ook werd hij uitgezonden naar Libanon. De laatste functie die Ben bekleedde, was Bc brigade 's-Hertogenbosch. Op 16 augustus 2025 is Ben gecremeerd in Crematorium Heezerveen te Heeze.
Correspondentieadres:
 Familie Boekelder
 Elendil 58
 5663 RC Geldrop

Op 12 augustus 2025 is na een periode van afnemende gezondheid op 91-jarige leeftijd te Zwolle **Femmie (Fem) Heilhof-Jalink** overleden, weduwe van aoo b.d. Jan Heilhof. Kort na haar 91e verjaardag kwam Fem in haar appartement, waar zij nog zelfstandig woonde, ten val en brak zij een heup. Bij een laatste bezoek aan haar bleek dat haar gezondheid snel achteruit ging en haar overlijden aanstaande was. Fem was een lieve, intelligente vrouw die altijd bereid was anderen te helpen. Iedereen mocht bij haar komen eten en zij sloot niemand uit. Vele jaren woonde het gezin Heilhof in een dienstwoning van de KMar-brigade te Zwolle. Door de kleine personele bezetting van

de brigade kwam het nog al eens voor dat echtgenoot Jan samen met de planton moest uitrukken voor een ernstig verkeersongeval. Fem werd onmiddellijk als tijdelijke planton aangewezen en deed dat steeds naar tevredenheid. Tijdens een bezoek anderhalf jaar geleden vertelde ze vol trots dat haar kleinzoon Daan zich had aangemeld voor de opleiding bij de KMar. Kort voor haar overlijden werd Daan, na zijn opleiding met goed gevolg te hebben afgelegd, bevorderd tot waarnemer KMar. Zij was super trots. Op 18 augustus 2025 was haar afscheidsdienst in de aula van Crematorium Kranenburg te Zwolle. Op verzoek van de uitvaartleidster werd het

afscheid defilé afgenomen door de in uniform gestoken Daan. Gerrit en Anne Marie Germes vertegenwoordigden de MARVER. Wij wensen de familieleden veel sterkte met hun verlies.

Correspondentieadres:
Bergkloosterweg 14
8034 PM Zwolle

 Op 11 augustus 2025 is op 79-jarige leeftijd in verpleeghuis St. Jozef te Weerselo **Ine van der Schoor-Koekkoek** overleden. Zij was sinds 2018 weduwe van wmr I b.d. Menno van der Schoor. Bij Ine werd een tijd geleden een onbekend ziekteverschijnsel vastgesteld, namelijk een variant van de zeer ernstige ziekte Creutzfeld-Jacob. Genezing hiervan was niet mogelijk. Haar gezondheid ging vervolgens snel achteruit. Ine was een zeer actieve vrouw. Iedereen was bij haar welkom en nooit was haar iets te veel. Meer dan 40 jaar was ze actief bij Voetbalvereniging DOS'19 uit Denekamp. Op maandagavond 18 augustus kwamen zeer velen naar de condoleancedienst om haar de laatste eer te bewijzen. Op dinsdag 19 augustus werd in besloten kring afscheid van haar genomen in Crematorium Twente te Oldenzaal. Zoon Roy vertelde in zijn in memoriam dat Ine, van oorsprong afkomstig uit Oldenzaal en een fanatiek supporter van Quick'20, Menno had leren kennen in een bekende dansgelegenheid in Denekamp. Menno was destijds geplaatst bij de Brigade Denekamp. Het was liefde op het eerste gezicht. Uit liefde ging zij zich vervolgens

actief inzetten voor de voetbalvereniging DOS'19. Menno speelde daar in het eerste team. Spelers en supporters noemden haar met een lach 'chef kantine'. Haar liefde voor Quick'20 is overigens altijd gebleven. Hoe de uitslag van de plaatselijke derby ook was, Ine won altijd. Gerrit en Anne Marie Germes vertegenwoordigden de MARVER. Wij wensen de familie veel sterkte met hun grote verlies.

Correspondentieadres:
Weerinkstraat 11
7591 VP Denekamp

 Onlangs bereikte ons het droevige bericht dat **Guus Hendriks** in de leeftijd van 77 jaar op 19 augustus 2025 te Heerlen is overleden. Guus werd samen met zijn zus als tweeling geboren op 23 november 1947. Na de lagere school bezocht hij de LTS. Tijdens zijn dagelijkse rit naar school ontmoette hij Kitty Hellenbrand.

Er ontstond een hechte vriendschap tussen hen en enkele jaren later trouwden zij. Inmiddels was Guus in dienst bij de KMar. Zijn dienstdienst volbracht hij vooral bij de KMar-brigades Brunssum, Heerlen en op het Hoofdkwartier HQ Afcent. In 2000 werd hij geplaatst bij de Brigade Neustadt an die Weinstrasse, waar hij tot 2003 samen met Kitty woonde. Kitty en Guus werden de trotse ouders van Freddy en Sandra, die hen op hun beurt drie prachtige kleinkinderen schonken. Thuis genoot hij als vogelliefhebber in de volière van zijn vogeltjes. Hij was een natuurmens en Richard genoot ook volop als hij ging vissen. In 2023 werd hij geconfronteerd met de ziekte MDS. Vele ziekenhuisbezoeken volgden. Met pijn in het hart moest het gezin op 19 augustus 2025 afscheid nemen van Richard, een lieve man, pap en opa. In Crematorium Schifferheide in Kerkrade brachten meerdere dienstkameraden op 26 augustus 2025 een laatste

groet aan hun fijne collega. Als vertegenwoordigers en ledenbezoeker van het FSZ waren Jean en Toos van Erp en Jacques en Fien Cabollet aanwezig met een mooi bloemstuk met blauw lint.
Correspondentieadres:
Familie Hendriks
Pastoor Greymansstraat 27
6451 BL Schinveld

 Op 14 september 2025 overleed op 70-jarige leeftijd te Amstelveen **Genus (Fenneginus) Trof**. Na zijn opleiding en de Wachtbrigade Den Haag was Genus tot aan zijn pensionering werkzaam bij Schiphol Airport. Genus is op 14 september 2025 overleden aan uitgezaaide longkanker. Zijn uitvaart (crematie) vond in besloten kring plaats op 22 september 2025. In plaats van een laatste bloemengroet is op verzoek van de familie namens de MARVER een bedrag gedoneerd aan KWF Kankerbestrijding. ←

DONATIE VAN LICHTING 65-4 AAN FONDS SOCIALE ZORG

 De oud-collega's van lichting 65-4 beroeps marechaussee genoten onlangs van een bijzondere reünie op de Koning Willem III-kazerne te Apeldoorn. Deze reünie vond plaats, omdat het op 12 augustus 2025 precies 60 jaar geleden was dat deze lichting daar opkwam. De leden van het organisatiecomité, die een jaar lang druk doende waren met de organisatie hiervan, kijken terug op een zeer geslaagde samenkomst

in Apeldoorn. Zij waren enthousiast over de gastvrijheid die alle deelnemers genoten op de kazerne en bedankten kapitein Geerts in het bijzonder voor zijn inbreng als rondleider. Het geld dat zij overhiielden aan de drukbezochte reünie doneerden zij aan het Fonds Sociale Zorg van de Marechausseevereniging. Namens het FSZ spreekt voorzitter Theo Wielens zijn grote dank uit voor dit mooie financiële gebaar van de lichting 65-4. ←

Drie nieuwe
HB-leden van de
MARVER vol ambities

'IK BEN NIET BANG OM MIJN MENING OVER ALLERLEI ZAKEN TE GEVEN'

Sinds de 125^e Algemene Vergadering van de Marechausseevereniging afgelopen juni in Kasteel Montfoort versterken Steve, Freek en Danielle officieel de gelederen van ons Hoofdbestuur. Tijdens deze vergadering benoemde de AV hen unaniem tot nieuwe Hoofdbestuursleden. In deze Interventie stellen wij het drietal uitgebreid aan je voor. Met het oog op hun huidige functies en toekomstige ambities bij de KMar laten wij hun achternamen achterwege en plaatsen we ook geen portretfoto's van hen.

STEVE

Wat was je eerste reactie op jouw benoeming tot HB-lid?

Ik vind het fijn dat ik als HB-lid eindelijk iets kan gaan betekenen voor de collega's op de werkvloer. In november 2024 had ik namelijk al een eerste gesprek met MARVER-voorzitter Sven Schuitema over mijn mogelijke toetreding tot het HB. Het was een fijn en open gesprek met veel wederzijdse belangstelling voor elkaars werk en ambities. Sven gaf aan dat het HB mensen miste die actief zijn in de operatie.

Waarom wilde je deel uitmaken van het HB?

Ik heb vaak een uitgesproken mening over belangrijke zaken op de werkplek die verbetering verdienen. Toen ik alweer een hele tijd geleden in Interventie de vacature voor nieuwe HB-leden zag, dacht ik daarom direct 'waarom niet?' en besloot ik te reageren. Een recent voorbeeld van iets dat beter moet, is dat ik als BSB'er voor mijn werk tijdens de NAVO-top in Den Haag een oefentoelage kreeg, terwijl dit natuurlijk helemaal geen oefening was. Hiervoor hebben Defensie en de bonden in het arbeidsvoorwaarden-akkoord 2024 de Regeling Militaire Inzet afgesproken. Deze RMI is sinds dit jaar in ontwikkeling, maar het is jammer dat de definitieve toepassing hiervan zo lang op zich laat wachten. Bij de NAVO-top had deze prima kunnen worden toegepast.

Welke meerwaarde denk je in het HB te bieden?

Ik heb eerlijk gezegd geen bestuurlijke ervaring of iets wat daarbij in de buurt komt. Daarom beschouw ik mijn plek in het HB als een mooie nieuwe uitdaging waardoor ik mezelf flink kan blijven doorontwikkelen. Ik ben in enkel geval niet bang om mijn mening over allerlei zaken te geven.

Wat is je huidige functie bij de KMar?

Ik ben inmiddels drie jaar actief bij de Brigade Speciale Beveiligingsopdrachten. Deze baan bevalt me uitstekend, onder meer omdat ik hierdoor veel van de wereld kan zien. Ook de komende jaren hoop ik nog volop actief te blijven bij de BSB.

FREEK

Wat was je eerste reactie op jouw benoeming tot HB-lid?

Het was heel leuk om tijdens de AV te merken dat de leden veel vertrouwen in mij hebben en mij daarom unaniem benoemden tot HB-lid. Ik vind het fijn dat ik nu de mogelijkheid heb om mezelf verder te ontwikkelen binnen het bestuurlijk vlak van de Marechausseevereniging. Het veelzijdige werk als HB-lid biedt mij niet alleen de kans om mee te denken over het belang van het collectief, maar ook om vanuit mijn eigen werkervaring op te komen voor de individuele belangen van leden.

Waarom wilde je deel uitmaken van het HB?

Onlangs trok de vacature voor nieuwe HB-leden op de MARVER-website direct mijn aandacht. Zelf ben ik namelijk al sinds 1998 MARVER-lid. Een lidmaatschap waarmee ik trouwens zeer goede ervaringen heb. Ik was altijd al erg geïnteresseerd in rechtspositionele onderwerpen en tijdens mijn loopbaan studeerde ik rechten. Daarnaast deed ik het medezeggenschapswerk bij Defensie. Nadat ik alweer enige tijd klaar was met mijn studie, had ik de wens om meer bestuurlijke ervaring op te doen. Naast mijn werk werd ik daarom voorzitter van de medezeggenschapsraad van een middelbare school. Ik wilde deel uitmaken van het HB, omdat ik ook de behoefte had om verdere stappen te zetten binnen het rechtspositionele speelveld van Defensie. Ik vind het mooi dat ik nu een bijdrage kan leveren aan goede arbeidsvoorwaarden voor defensiemedewerkers, en dit natuurlijk vooral voor de mensen binnen de KMar-organisatie waar ik zelf ook actief ben.

Welke meerwaarde denk je in het HB te bieden?

In de loop der jaren heb ik de KMar-organisatie goed leren kennen. Deze ruime kennis en ervaring wil ik als HB-lid inzetten in het belang van onze leden. Ik ben trouwens ook actief als officier-raadsman. In deze functie ondersteun ik individuele werknemers en behartig ik hun belangen als zij strafrechtelijk in de problemen komen. Natuurlijk ben ik ook bereid om leden te helpen bij vragen of om hen van advies te voorzien.

Wat is je huidige functie bij de KMar?

Ik werk al ruim 27 jaar bij de KMar, als respectievelijk marechaussee, onderofficier en officier. Sinds kort ben ik accountmanager KMar binnen de staf van de Nederlandse Defensie Academie te Breda.

DANIELLE

Wat was je eerste reactie op jouw benoeming tot HB-lid?

Mijn unanieme benoeming beschouwde ik als een groot compliment. Het gaf mij direct vertrouwen dat ik op bestuursniveau mag gaan meedenken over belangrijke onderwerpen voor de collega's bij de KMar. Ik realiseer me dat mijn functie als HB-lid ook een grote verantwoordelijkheid met zich meebrengt. Deze verantwoordelijkheid neem ik met overtuiging en volledige inzet op me.

Waarom wilde je deel uitmaken van HB?

Ik had al een tijdje het gevoel dat ik graag meer wilde bijdragen aan de belangen van de KMar-collega's en dit op een plek waar je echt het verschil kunt maken. Het HB van de MARVER is hiervoor de plek bij uitstek. Ik vind het belangrijk om een aanspreekpunt te zijn voor de collega's op de werkvloer, zodat hun belangen en ervaringen goed worden gehoord en meegenomen in het beleid van de Marechausseevereniging. Zo wordt alles wat er in de praktijk speelt, meegewogen bij het nemen van beslissingen.

Welke meerwaarde denk jij in het HB te bieden?

Dankzij mijn uiteenlopende functies binnen de KMar-organisatie voeg ik veel ervaring toe aan het HB. Hierdoor weet ik hoe het er in de praktijk aan toegaat. Bovendien kan ik uitstekend meedenken over de vraag wat in de praktijk werkt en wat juist niet. Ik ben iemand die verbinding zoekt en die dingen graag helder en praktisch houdt. Ik denk op een inhoudelijke, nuchtere en betrokken manier een prima bijdrage te kunnen leveren aan het HB.

Kun je wat vertellen over je werkervaring bij de KMar?

Sinds 1994 ben ik in diverse functies actief bij de KMar. Hierdoor ken ik de KMar-organisatie van binnen en van buiten. Mijn brede werkervaring neem ik mee in mijn rol als HB-lid. Ik begrijp hoe het dagelijks werk verloopt en hoe besluiten tot stand komen. Dit stelt mij in staat om realistisch en effectief mee te denken over belangrijke vraagstukken voor de KMar-collega's. ←

DE INS & OUTS

VAN DE BEGRIPPEN BEDRIJFSVOERING EN SPAN OF CONTROL

In elke uitgave van Interventie gaat Marcel van der Stap als dossierhouder 'medezeggenschap' binnen het Hoofdbestuur van de MARVER kort in op een aantal veelgehoorde begrippen die betrekking hebben op de medezeggenschap. Deze keer definieert Marcel het begrip bedrijfsvoering en legt hij uit wat de marketingterm 'span of control' betekent.

In beginsel is het Hoofd van een Diensteenheid (HDE, red.) samen met de medezeggenschap verantwoordelijk voor de bedrijfsvoering en specifiek voor de onderwerpen die staan vermeld in artikel 29 van het Besluit Medezeggenschap Defensie, kortweg BMD.

"Om één en ander verder te verduidelijken,

zal ik eerst een definitie van het begrip 'bedrijfsvoering' geven," benadrukt Marcel. "Dit is het sturen, beheersen en organiseren van alle processen binnen in een organisatie om zo gestelde doelen te kunnen bereiken. Bij bedrijfsvoering gaat het om de wijze waarop mensen en middelen, zoals personeel, financiën en informatie, worden

ingezet om primaire activiteiten te ondersteunen en te optimaliseren. Bij deze activiteiten kun je een onderscheid maken tussen de activiteiten van een bedrijf of organisatie én alle ondersteunende en sturende processen."

Optimale balans

Samen met de medezeggenschap zorgt het Hoofd Diensteenheid (HDE) volgens Marcel voor een zo optimaal mogelijke balans tussen de belangen van de KMar-organisatie en die van het personeel. "In de dagelijkse praktijk voert het HDE overleg met de medezeggenschap, ofwel de desbetreffende medezeggenschapscommissie, over aangelegenheden die de collega's in een eenheid aangaan. Hierbij kan het bijvoorbeeld gaan

om het toezicht op en de toetsing van de arbeidsvoorwaarden van deze medewerkers. Andere belangrijke onderwerpen waarover overleg plaatsvindt, zijn het algemeen personeelsbeleid, de veiligheid, de gezondheid en het welzijn binnen een eenheid, het woon- en leefklimaat van een eenheid, de structuur en werkwijze van een eenheid en de financiële dienstuitvoering van een eenheid."

Spanwijdte of spandiepte

Het Engelse managementbegrip 'span of control' betekent 'spanwijdte', ofwel 'spandiepte', zo licht Marcel toe. "Dit begrip verwijst naar het aantal medewerkers of ondergeschikten dat direct onder de verantwoordelijkheid van een manager of leidinggevende valt. Spreekt iemand over een grotere span of control? Dan is er sprake van méér direct aangestuurde medewerkers en dus van een 'plattere' organisatie. Heeft iemand het over een kleinere span of control? Dan verwijst hij of zij naar een meer hiërarchische bedrijfsstructuur met diverse managementniveaus."

Snelle communicatie

Aan de hand van een aantal belangrijke aspecten maakt Marcel nog concreter wat 'span of control' nou eigenlijk inhoudt. "Het aantal medewerkers per manager heeft directe invloed op de organisatiestructuur," zegt hij. "Door een grotere span of control creëer je een platte organisatie en dit bevordert een snelle en flexibele onderlinge communicatie. Een span of control die té groot is, kan echter leiden tot een te forse werklast voor een leidinggevende. Hierdoor heeft hij of zij minder tijd voor de persoonlijke begeleiding en coaching van de medewerkers. Een kleinere span of control leidt zoals gezegd tot een bedrijfsstructuur met meer hiërarchische lagen. Een voordeel hiervan is dat er meer persoonlijk contact mogelijk is tussen leidinggevend en hun medewerkers. Dit kan hun onderlinge communicatie verbeteren en het gevoel van controle versterken." ←

WIL JIJ ALS BETROKKEN MARVER-LID DEEL UITMAKEN VAN DE MC OTCKMAR?

➡ Omdat de medezeggenschapscommissie (MC) van het Opleidings-, Trainings- en Kenniscentrum Koninklijke Marechaussee (OTCKMar) naarstig op zoek is naar nieuwe leden, vinden van 8 t/m 12 december 2025 tussentijdse verkiezingen plaats voor deze MC. Zoals bij elke MC stellen wij hiervoor weer een eigen lijst van door de Marechausseevereniging ondersteunde MC-kandidaten samen. Ben jij een enthousiast en betrokken lid van onze vereniging, hecht jij veel waarde aan een professionele medezeggenschap en wil jij als MC-lid jouw steentje bijdragen aan het OTCKMar? Dan kun jij je nog tot en met 3 november aanstaande aanmelden voor een plek op onze kandidatenlijst via het e-mailadres mc@marver.nl of het telefoonnummer: 085-8900410.

TUSSENTIJDSE VERKIEZINGEN MC LTC

➡ Van 27 oktober tot en met 3 november 2025 vinden de tussentijdse verkiezingen plaats voor de medezeggenschapscommissie (MC) van het Landelijk Tactisch Commando. Hierover hebben wij als vereniging een eigen lijst met kandidaten samengesteld. Leden van de Marechausseevereniging konden tot 15 september 2025 hun interesse kenbaar maken in een plek op deze lijst.

OPNIEUW ZEER INFORMATIEVE DAG VOOR ONZE MC-LEDEN

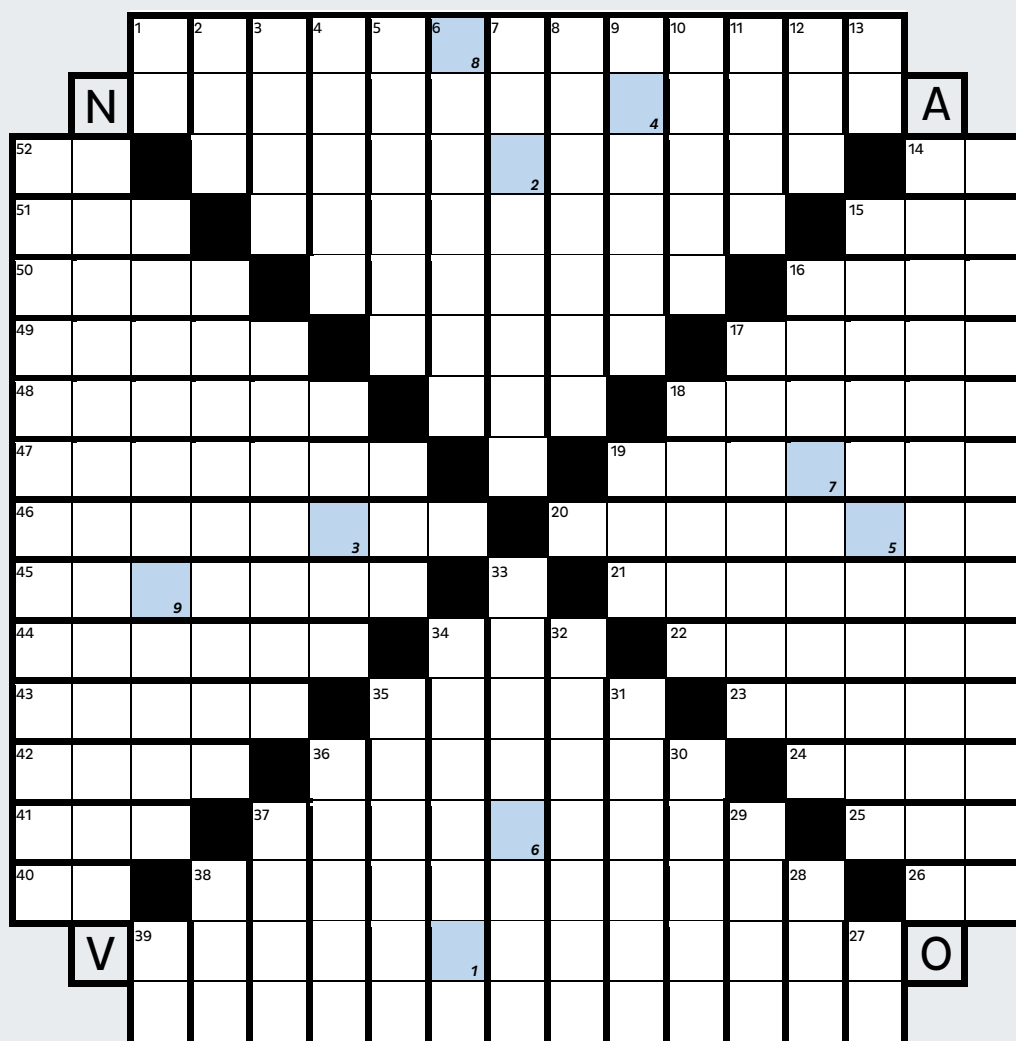
➡ In ECHOS Home Schaarsbergen vond onlangs opnieuw de landelijke MC-dag van de Marechausseevereniging en onze zusterbond AFMP plaats. Tijdens deze dag werden onze MC-leden zoals altijd geïnformeerd over belangrijke ontwikkelingen binnen de defensieorganisatie en over actualiteiten op medezeggenschapsgebied. Helaas konden veel MC-leden door hun drukke operationele agenda niet aanwezig zijn in Schaarsbergen. Als portefeuillehouder 'medezeggenschap' binnen het Hoofdbestuur van de MARVER opende Marcel van der Stap het informatieve programma, waarin onder meer de arbeidsvoorwaarden van defensiecollega's, de vulling van de medezeggenschapscommissies en de invloed van de Toelage Onregelmatige Dienst Achteraf (TODA) op een aantal MC-leden aan bod kwamen. Verder is gesproken over de vulling van bijvoorbeeld de MC OTCKMar en de MC van de Staf CKMar. Hierbij is de noodzaak in relatie tot ontwikkeling benadrukt. Ron Segers, sectorhoofd Luchtmacht van de AFMP, informeerde het gezelschap via Microsoft Teams over de ioREO en de evaluatie van het Besluit Medezeggenschap Defensie (BMD) en de Uitvoeringsregeling Reorganisaties Defensie (URD). ←

BONCADEAU!

Stuur jouw oplossing van de puzzel vóór **9 december 2025** naar de redactie van Interventie via dit e-mailadres: puzzel@marver.nl. Vergeet niet jouw adres te vermelden in de mail, want onder de juiste inzendingen verloten wij een boncadeau ter waarde van 25 euro! Uit de goede oplossingen van de puzzel uit het vorige nummer kwam **Annet Bentschap-Knook** uit **Rotterdam** als winnaar naar voren.

PLUSSEN EN MINNEN

Vul woorden in volgens de gegeven omschrijvingen.
Elk woord bestaat uit precies dezelfde letters als de woorden direct ervoor en erna, plus of min één letter.

VERTICAAL

1 Achter 2 Vervolgens 3 Munt van Zuid-Afrika 4 Dichterbij 5 Talmen 6 Lid van de EU, maar niet van de NAVO 7 Autochtoon 8 Bevrachten 9 Geheel door water omringd gebied 10 Naar beneden gaan 11 Past na *bal* en *rol* 12 De A van IPA 13 ... *Capone*, *maffiabaas*

HORIZONTAAL

14 Apenstaartje 15 Vochtig 16 De a van a.m. 17 Dochter van je grootouders 18 Bevoelen 19 Soort erfelijkheidsonderzoek (3-4) 20 Situatie 21 Een dronk uitbrengen 22 Muziekstuk 23 Gezicht 24 Past na *ka* en voor *dra* 25 Duizend kilo 26 ... *Surrender*, motorclub

VERTICAAL

27 Past na *zo* en *anders* 28 Afgemat 29 Eer 30 Zeer groot 31 Onderste deel van een breuk 32 Bewegen tot iets, aanzetten om iets te doen 33 Koop 34 Koetsier 35 Stad tussen Milaan en Venetië 36 Stelen 37 Eten voor dieren 38 ... *Morales*, voormalig president van Bolivia 39 Trein, bus, tram en metro.

HORIZONTAAL

40 Eenheid van energie 41 Past na *zo* en *dra* 42 *Gerard ...*, schrijver van *De avonden* 43 *Oorlog en ...*, boek van Leo Tolstoj 44 Drijfijzer 45 Militaire begraafplaats 46 Scheiden, splitsen 47 Produceren, verschaffen 48 *Ocean's ...*, film met Brad Pitt 49 Mist 50 Past voor *en* na *zo* 51 Bosmeer 52 De tweede e van e.e.a.

OPLOSSING

1	2	3	4	5	6	7	8	9
---	---	---	---	---	---	---	---	---

Uw hypotheek, onze zorg!

DFD is ruim 27 jaar dé specialist op het gebied van verzekeringen en onafhankelijk hypotheekadvies voor (ex-)militairen en hun gezinsleden. U wilt verhuizen of droomt van een eigen woning. Uw woning verduurzamen. Dat is goed voor het milieu en uw portemonnee! Of u nu voor het eerst koopt, verhuist, verbouwt of verduurzaamt. DFD biedt u het beste advies en de hypotheek die bij u past. Neem contact op met DFD voor meer informatie of een afspraak. Een eerste inventarisatie is altijd GRATIS!.

DFD biedt u zorgeloos woongenot en voordeel door:

- ✓ Expertise en zorg;
- ✓ Ook hypotheek voor militairen met een FPS fase-1 en -2 contract;
- ✓ Echt onafhankelijk en persoonlijk advies door de DFD-regioadviseur;
- ✓ Duidelijkheid en transparantie, u weet hoeveel en waarvoor u betaalt;
- ✓ Maximale zekerheid, ook voor de toekomst;
- ✓ De optimale hypotheek met de scherpste tarieven.

KRINGVOORZITTERS

Kring Schiphol
Robert Tacx
schiphol@marver.nl

Kring NAD
Wim Groeneweg
nad@marver.nl

Kring West
Ronald Breg
west@marver.nl

Kring LTC
Christiaan Bouwknegt
ltc@marver.nl

Kring Midden
Anita Knegt
midden@marver.nl

Kring Noord
Johan Bruinsma
noord@marver.nl

Kring Zuid
Anthony van Oosten
zuid@marver.nl

CONTACT

Algemene adresgegevens

Johan van Oldenbarneveltlaan 46
3818 HB Amersfoort
085 - 8900 480
maandag t/m donderdag telefonisch bereikbaar van 11.00 tot 12.30 uur en van 13.30 tot 15.00 uur. Tijdens de overige kantoor tijden tussen 8.30 en 17.00 uur - ook op vrijdag - kun je een terugbelverzoek inspreken via onze voicemail.
info@marver.nl, www.marver.nl
NL49INGB0000513044

Afdeling Individuele Belangenbehartiging (IB)

Je kunt bij onze afdeling Individuele Belangenbehartiging terecht met al jouw juridische en rechtspositionele vraagstukken.
ib@marver.nl

Ledenadministratie

Onze ledenadministratie helpt je met alle vragen over jouw lidmaatschap, ledenvoordelen en verzekeringen.
la@marver.nl

Leden worden vriendelijk verzocht de afdeling ledenadministratie tijdig te informeren over:

- veranderingen in hun persoonsgegevens (naam, adres);
- het verlaten van de dienst om elders te gaan werken;
- een ambtsjubileum, leeftijdsontslag, opname in het ziekenhuis en uitzendingen.

Adreswijzigingen kunnen per brief, e-mail (la@marver.nl), telefoon of via de website worden doorgegeven. Je kunt je lidmaatschap opzeggen door een brief te sturen naar: Johan van Oldenbarneveltlaan 46, 3818 HB Amersfoort, t.a.v. Ledenadministratie. Een opzegging kun je ook via e-mail doorgeven aan onze ledenadministratie.

Sluitingsdatum kopy

Interventie nummer 4 2025 sluit op 10 december en verschijnt op 19 december 2025.

Veranderingen?

Contact DFD, gebruik de QR

Last van militaire mist?
Gaat u op uitzending of oefening? Of
gaat u uit dienst? Studeren of zelfstandig
wonen? Gaat u binnenkort samenwonen,
trouwen of juist scheiden? Een woning
kopen, verbouwen of verhuizen?
Is er een kind op komst?

Het DFD-abonnement biedt u de zekerheid van:

- ✓ Onafhankelijk en persoonlijk advies;
- ✓ Advies bij u thuis, ook 's avonds en in het weekend;
- ✓ Eén aanspreekpunt, 24/7 bereikbaar;
- ✓ Maatwerk oplossingen voor uw beroeps- en privérisico's;
- ✓ Schadeverzekeringen zonder provisie;
- ✓ Geen verrassingen. U weet precies hoeveel en waarvoor u betaalt;
- ✓ Een vlotte schadeafwikkeling;
- ✓ Gemak. U en uw thuisfront hebben er geen omkijken naar.

T (040) 20 73 100 E dfd@dfd.nl I www.dfd.nl

FONDS SOCIALE ZORG (FSZ)

Voorzitter

Theo Wielens
053 - 572 10 60
06 - 42 16 94 43
voorzitter@fondssocialezorg.nl

Secretaris

Hans Walvius
0577 - 41 16 42
06 - 10 76 93 00
secretaris@fondssocialezorg.nl

Penningmeester

Breunis van de Pol
06 - 41 73 73 54
b.vandepol@marver.nl

Coördinator Zorg en Nazorg (ledenbezoekers)

Bert Tuentner
06 - 10 12 06 97
zorgennazorg@fondssocialezorg.nl

Coördinator verjaardagsactie

Gerrit Sels
0299 - 47 12 42
06 - 22 44 49 26
verjaardagsactie@fondssocialezorg.nl

Coördinator inkoop

Tom Werkhoven
06 - 36 48 50 83
inkoop@fondssocialezorg.nl

Coördinatoren (web)winkel

Frits Aalbers
06 - 10 91 10 65
winkel@fondssocialezorg.nl

Wim Schouten
06 - 23 11 47 24
webwinkel@fondssocialezorg.nl

COLOFON

Uitgave van FNV Veiligheid onder verantwoordelijkheid van de Marechausseevereniging. De Marechausseevereniging is lid van de Algemene Centrale van Overheidspersoneel (ACOP). In deze centrale zitten FNV Overheid (burgerpersoneel Defensie), de MARVER en de AFMP. Zij voeren het overleg in het Sectoroverleg Defensie (SOD).

De inhoud van Interventie valt onder de verantwoordelijkheid van het Hoofdbestuur van de Marechausseevereniging, behoudens artikelen op naam en de inhoud van de opgenomen advertenties. De redactie behoudt zich het recht voor om ingezonden artikelen te weigeren of te redigeren. Niets uit deze uitgave mag worden overgenomen zonder voorafgaande toestemming van de redactie.

redactie Bart Manders, René Schilperoort, Sven Schuitema, Fred Lardenoye
Johan van Oldenbarneveltlaan 46, 3818 HB Amersfoort; redactie@marver.nl

ontwerp & vormgeving Margo Witte, concept & design, Amsterdam
oplage 6.500

verschijning Vier keer per jaar
website www.marver.nl

e-mail redactie@marver.nl

druk Senefelder Misset

PROFITEER VAN AANTREKKELIJKE KORTING MET LEDENVOORDEEL FNV

Leden voordeel FNV biedt leden van MARVER flinke kortingen op allerlei producten en diensten. Naast de jaarvoordelen waar je heel het jaar gebruik van kunt maken, bieden we ook tijdelijke voordelen. Deze vind je elke maand op ledenvoordeelfnv.nl. Je kunt je ook inschrijven voor de maandelijkse nieuwsbrief, zodat je nooit een voordeel mist!

TIJDELIJK VOORDEEL

Maandelijks vele nieuwe voordelen op ledenvoordeelfnv.nl

GARMIN 15% KORTING OP GARMIN PRODUCTEN

Als lid van MARVER profiteer je tijdelijk van wel 15% korting op heel veel producten van Garmin. Deze exclusieve korting is geldig op producten uit de categorieën Smartwatches, Sporten en Fitness, Buitenactiviteiten en Automotive.

Dit voordeel is geldig t/m 30 november 2025

15% KORTING

HEERLIJK.NL € 20,- RESTAURANTTEGOED

Bij HEERLIJK.nl krijg je € 20,- restauranttegoed via DiningGift. Kies een restaurant bij jou in de buurt en geniet van iets HEERLIJKs. Speciaal voor leden van MARVER heeft HEERLIJK.nl een divers aanbod opgesteld dat inspeelt op ieders smaak, zodat er voor elk lid een geschikt restaurant tussen zit.

Dit voordeel is geldig t/m 30 november 2025

€ 20,- TEGOED

SPACE EXPO 20% KORTING OP RUIMTEVAARTMUSEUM

Maak bij Space Expo kennis met de wonderbaarlijke wereld van de ruimte en ruimtevaart. Van het ontwerpen en bouwen van ruimtemissies op aarde tot de lancering naar de ruimte! Koop nu maximaal 4 tickets met 20% korting en geniet van een leuk én leerzaam uitje voor de hele familie.

Dit voordeel is geldig t/m 30 november 2025

20% KORTING

JAARVOORDEEL

SPEEDCOMFORT 25% KORTING VOOR LEDEN

Fijn thuis komen begint met comfort. Met SpeedComfort word je huis sneller warm én bespaar je tot 22% op je energierekening. De compacte ventilatoren klik je eenvoudig onder je radiatoren; ze verspreiden de warmte snel en gelijkmatig. Fluisterstil en van extra duurzame kwaliteit, dankzij zorgvuldige productie in Nederland.

25% KORTING

JAARVOORDEEL

DE JONG INTRA VAKANTIES 5% KORTING OP JE VAKANTIE

De Jong Intra Vakanties is dé reisexpert met kennis over jouw vakantiebestemming. Bij de Jong Intra Vakanties geven ze graag een goed advies en denken ze met je mee mocht je nog geen keus gemaakt hebben. Via Ledenvoordeel FNV ontvang je 5% korting over vakanties met de bus, trein en auto. Voor meer informatie ga naar ledenvoordeelfnv.nl

5%
KORTING

KOFFIEVOORDEEL LEDENVOORDEEL OP DE LEKKERSTE KOFFIE

Geniet nu extra voordelig van de allerlekkerste koffiebonen en cups van Koffievoordeel.nl. Als lid van MARVER ontvang je 20% korting op alle koffie van Gran Maestro Italiano, Celeste d'Oro & Altezza. Makkelijk te bestellen en snel in huis, met een 100% tevredenheidsgarantie.

20%
KORTING

CENTER PARCS ONTDEK DE MAGIE VAN HET NAJAAR

Dichtbij huis en toch helemaal weg – vier jouw (herfst)vakantie samen bij Center Parcs. Vertrek binnenkort naar één van hun parken voor een ontspannen vakantie of weekendje weg. Boek je een verblijf met een aankomst binnen 2 maanden dan ontvang je als lid van MARVER 5% extra korting boven op de lastminute tarieven!

5%
KORTING

DE ONLINE DROGIST PROFITEER NU VAN 10% KORTING

Op zoek naar jouw favoriete beautyproducten, vitamines of gezonde snacks? Bij De Online Drogist shop je makkelijk én voordelig. Ontvang nu 10% korting op je bestelling. Alles snel in huis – van skincare tot schoonmaakartikelen!

10%
KORTING

Onze jaarpartners:

univé

nha

MIS NIETS! SCHRIJF JE SNEL IN VOOR DE NIEUWSBRIEF OP LEDENVOORDEELFNV.NL

Onder voorbehoud van druk- en zetfouten.

Kijk op de website voor **de speciale maandaanbiedingen!**

UIT DE PRAKTIJK

AANSPREKENDE RESULTATEN
OP HET GEBIED VAN INDIVIDUELE
BELANGENBEHARTIGING

MEER GUNSTIGE VOORWAARDEN VOOR GEWOND GERAACKE RESERVIST

Na een door ons ingediend bezwaar is een ongeluk van een bij de MARVER aangesloten reservist die gewond raakte tijdens een training voor een inzet onlangs alsnog als een dienstongeval de boeken ingegaan. Eerder oordeelde het ABP namens Defensie dat er sprake was van een bedrijfsongeval. Nu deze kwalificatie definitief is veranderd in dienstongeval zijn hieraan voor ons lid meer gunstige voorwaarden verbonden.

Verhoogd risico

Gedurende de genoemde training leerde ons lid om bij een inzet controlegrepen uit te voeren en om met handboeien om te gaan. Hierbij liep zij verwondingen op aan haar pols. Namens de werkgever concludeerde het ABP dat dit ongeluk als een bedrijfsongeval moest worden beoordeeld. In bezwaar wezen wij als Marechausseevereniging erop dat ons lid tijdens de training een verhoogd risico op letsel liep en dat de conclusie van het ABP daarom niet op zijn plaats

was. Naar onze overtuiging was er juist door dit verhoogde risico sprake van een dienstongeval.

Train as you fight

Wij benadrukten dat de kracht en de gevechtsservaring van de aan de training deelnemende reservisten en beroepsmilitairen nogal uiteenliepen. Verder wezen wij erop dat bij ons lid het veiligheidsadvies 'afkloppen' niet was gegeven en dat het principe 'Train as you fight' van toepassing was. Dit zorgde naar onze overtuiging voor omstandigheden met een vergrote kans op blessures.

Rechtsgang voorkomen

Als Marechausseevereniging zijn we enthousiast over het feit dat het ABP alsnog meeding in onze argumentatie en dat het ongeluk van ons lid nu definitief als dienstongeval staat geregistreerd. Hierdoor kon een verdere gang naar de rechter worden voorkomen. ■